

๑
๑๒๑.๘๐๕๑๕
๑ ๒๑๓ ๕

ชุดการสอนเรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยใช้สถานการณ์จำลอง

สารนิพนธ์
ของ
อมรา สมพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่
กุมภาพันธ์ ๒๕๔๑

๑๘ ส.ย. ๒๕๔๑

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

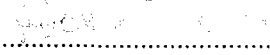

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

คณะกรรมการสอบ

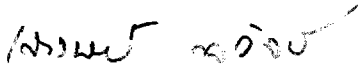
.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์สุวัฒน์ วัฒนวงศ์)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ เลวลัย)

วันที่ ๒๓ เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
สมมติฐานในการค้นคว้า.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับชุดการสอน.....	7
การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง.....	13
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ.....	23
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	35
กลุ่มประชากร.....	35
กลุ่มตัวอย่าง.....	35
วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	35
เครื่องมือในการทดลอง และวิธีสร้างเครื่องมือ.....	36
การดำเนินการทดลองและแบบแผนการวิจัย.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	53
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	53
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	53
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	54
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	54
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	54
การดำเนินการทดลอง.....	55
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
อภิปรายผล.....	56
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	59
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป.....	59
บรรณานุกรม.....	60
ภาคผนวก.....	68
ภาคผนวก ก.....	68
ภาคผนวก ข.....	75
ภาคผนวก ค.....	101
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการวิจัย.....	39
2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองสอน..... ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	45
3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสอน..... ของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	46
4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลอง..... ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง	47
5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มควบคุม..... ก่อนการเรียนและหลังการเรียน	48
6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติ ของนักศึกษากลุ่มทดลองที่มีต่อการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง.....	50
7 ค่าอำนาจจำแนกแบบวัดผลสัมฤทธิ์วิชาสังคมศึกษา.....	69
8 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา..... เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยระหว่างการทดสอบก่อน การเรียนกับหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง	71
9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา..... เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยระหว่างการทดสอบ ก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม	73

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนแปลงเข้าสู่แบบแผนสังคมเมืองมากขึ้น โดยสภาพของสังคมเมืองจะกระจายตัวไปสู่ภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ คนไทยในอนาคตจะมีวิถีตามแบบแผนของชาวเมืองมากขึ้น การปรับเปลี่ยนจากสังคมชนบทเป็นสังคมเมือง ประชาชนจึงควรมีการศึกษาระดับที่สูงมีมาตรฐานการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น ดังพระบรมราโชวาทตอนหนึ่งของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชที่ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ความคิด ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อเป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ เมื่อบ้านเมืองประกอบไปด้วยพลเมืองดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพแล้วการพัฒนาประเทศย่อมกระทำได้สะดวกราบรื่นได้ผลแน่นอนรวดเร็ว” (วาริ คำชื่น. 2533 : 1)

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) กล่าวว่า ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนา “คน” และ “คุณภาพของคน” โดยเห็นว่า คนเป็นทั้งเหตุปัจจัยและผลลัพธ์ที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 1) การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้า ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและการปกครองนั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องพิจารณาเป็นประการแรกคือ การวางรากฐานของการศึกษาให้แก่เยาวชน เพราะการศึกษาเป็นบันไดขั้นแรกที่จะนำไปสู่การมีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ การจัดการศึกษาของรัฐบาลมีจุดมุ่งหมายที่จะปลูกฝังในทัศนคติ ความคิดริเริ่ม ความรู้ความสามารถในด้านต่าง ๆ รวมทั้งการปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีหรือพฤติกรรมอื่น ๆ แก่เด็กซึ่งจะทำให้เด็กเหล่านั้นมีชีวิตอยู่ได้อย่างดีในสังคม (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2523 : 1)

วิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาหนึ่งที่ต้องเร่งรัดพัฒนาในด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เพราะเป็นวิชาที่มีความสำคัญในการช่วยพัฒนาคุณสมบัติของผู้เรียนให้มีความรู้ กระบวนการความคิด เจตคติ ค่านิยม และแบบแผนพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อ

พัฒนาความเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย (Michaclis. 1985 : 5 - 8) การสอนสังคมศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการเรียนของผู้เรียน เพราะการสอนสังคมศึกษาเป็นการสอนให้บุคคลสามารถดำเนินบทบาทในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการที่จะสอนให้นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูสังคมศึกษาจะสอนหนังสืออย่างเดียวไม่ได้ ต้องสอนคนให้เป็นมนุษย์และสามารถที่จะประนีประนอม นำเทคโนโลยีทางสังคมมาใช้ที่เหมาะสม

สังคมไทยปัจจุบันมีปัญหามากมายที่ควรได้รับการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขปัญหาที่สำคัญปัญหาหนึ่ง ซึ่งส่งผลกระทบทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา คือปัญหาการเมืองการปกครอง โดยเฉพาะปัญหาความไม่เข้าใจวิถีทางในระบอบประชาธิปไตย ปัญหาความไม่เข้าใจในสถานการณ์ และบทบาทของแต่ละบุคคล ปัญหาการละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ดังจะเห็นได้จากผู้เรียนบางกฎเกณฑ์ของสังคมหรือของบ้านเมืองจึงมีผลทำให้การดำรงชีวิตของผู้คนในสังคมไม่ราบรื่นเกิดข้อขัดแย้งต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลาปัญหาเหล่านี้เหมือนว่าจะปรากฏเด่นชัดยิ่งขึ้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้เกิดความคิดเพื่อคลี่คลายปัญหาดังกล่าว

ธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องการเมืองการปกครอง การเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้เรียนได้ประพฤติดำเนินตามวิถีชีวิตในระบอบประชาธิปไตยถูกต้องยิ่งขึ้น เพราะหลักสูตรสังคมศึกษาถึงแม้จะเปลี่ยนแปลงไป แต่จุดมุ่งหมายของเนื้อหาขงมุ่งอบรมให้เยาวชนเป็นพลเมืองดีในสังคมระบอบประชาธิปไตยเช่นเดิม (สุนิสา เป็งซ้อง. 2527 : บทคัดย่อ) และการสอนให้รู้จักประชาธิปไตยจะต้องสอนให้ถูกต้องทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพราะประชาธิปไตยเป็นนามธรรมคือ เฝยถึงได้แต่มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้อย่างสิ่งที่รูปธรรมจึงยากแก่การเข้าใจ (เทือก กุสุมา ณ อยุธยา. 2517 : 39)

วิชาสังคมศึกษาจะเอื้อประโยชน์และบรรลุเป้าหมายได้ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เสาวนีย์ เลวลัย (2536 : 117) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมคิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์การใช้คำถาม ถามให้สังเกต ให้อธิบาย ให้คาดคะเนหรือทำนาย ให้เสนอแนะทางปฏิบัติทุกครั้งการสอน ช่วยให้ส่งเสริมให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และเมื่อเขาได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมเขาก็ย่อมเกิดความประทับใจจดจำสิ่งที่เรียนนั้นได้นานและเกิดเจตคติที่ดี

สถานการณ์จำลองเป็นการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการอภิปราย ทำงานเป็นกลุ่ม ให้คิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง จึงเป็นการสอนที่เหมาะสมที่จะพัฒนาผู้เรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองประกอบด้วยกิจกรรมหลายรูปแบบ เช่น เกม บทบาทสมมติ กรณีตัวอย่าง และการอภิปราย เป็นการสอนที่แสดงถึงสภาพความเป็นจริงของสังคม ทำให้ผู้เรียนรู้จักการตัดสินใจ มีอิสระในการคิด ฝึกฝนความคิดอย่างมีระบบและมีความรับผิดชอบร่วมกัน (นาตยา ภัทรแสงไทย. 2525 : 294 - 296)

ในด้านทัศนคติต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ผู้เรียนที่เรียนจากการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมที่จำลองมาจากชีวิตจริง จะเรียนด้วยความสนุกสนาน ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมากขึ้น (Taylor . 1978 : 788 - 789)

เหตุผลดังกล่าวจึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะผลิตชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ในวิชาสังคมศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทชั้นเรียน และศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลอง จะมีทัศนคติต่อการสอนเปลี่ยนแปลงหรือไม่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างไปจากการสอนตามคู่มือสังคมศึกษาหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อให้มีวิธีการสอนแบบอื่นในการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายนอกเหนือไปจากการสอนแบบบรรยาย

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อผลิตชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองและการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการสอนแบบสถานการณ์จำลองของวิชาสังคมศึกษา
2. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองและการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ครูเลือกใช้วิธีสอนได้ตามความต้องการ
3. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ทั้งพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้จำกัดไว้เฉพาะบทเรียนในวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียน (ขร.) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 4 ห้องเรียนรวม 152 คน
3. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ได้จากประชากรในข้อ 2 โดยการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 60 คน โดยแบ่งกลุ่มดังนี้
 - 3.1 กลุ่มทดลอง เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน ใช้การสอนโดยสถานการณ์จำลอง
 - 3.2 กลุ่มควบคุม เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน ใช้การสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา
4. ระยะเวลาในการทดลองสอน ใช้เวลาทดลองสอนกลุ่มละ 5 คาบ ๆ ละ 50 นาที

5. ตัวแปรที่ศึกษา แบ่งเป็น

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่

5.1.1 การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

5.1.2 การสอนโดยใช้คู่มือการสอนสังคมศึกษา

5.2 ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ชุดการสอน หมายถึง การนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์แต่ละหน่วย มาช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ชุดการสอนประกอบด้วยคู่มือครูในการใช้ชุดการสอน สื่อการสอน และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจำลองสถานการณ์ที่มีปัญหาใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมและจำลองสภาพนั้นมา โดยมีกฎเกณฑ์และกติกาที่กำหนดขึ้นในแต่ละสถานการณ์เพื่อให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กัน และนำสถานการณ์นั้นมาตัดสินใจแก้ปัญหาที่มีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ อันจะเป็นวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องราวเหตุการณ์หรือพฤติกรรมของบุคคลต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น โดยให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเนื้อหาของบทเรียนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ขั้นนำ เป็นการนำเข้าสู่เรื่องโดยครูแบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม และแนะนำขั้นตอนของการเล่นสถานการณ์จำลอง พร้อมทั้งแจกอุปกรณ์การเล่น

2.2 ขั้นปฏิบัติ ครูให้ยกตัวอย่างที่เป็นปัญหาแก่ผู้เรียน โดยเล่าเหตุการณ์จากสถานการณ์หรือกรณีตัวอย่างให้ผู้เรียนฟัง ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมติตามลำดับ

2.3 ขั้นสรุป หลังจากให้ผู้เรียนเล่นเกมสถานการณ์จำลองเสร็จแล้ว แต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายตามข้อที่ได้กำหนดไว้

2.4 การประเมินผล โดยการสังเกตความสนใจและการซักถาม การอภิปราย และการเสนอผลงาน

3. การสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา หมายถึงการเรียนการสอนที่ยึดวิธีสอนแบบต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในคู่มือการสอนสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย การสอนนี้ใช้วิธีการบรรยาย อภิปราย ซักถาม เขียนรายงาน ค้นคว้า ทำแบบฝึกหัด และกิจกรรมอื่น ๆ โดยพิจารณาตาม-ความเหมาะสมของเนื้อหา

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา หมายถึง ความรู้ความสามารถของผู้เรียนที่เกิดจากการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ทักษะต่อการสอนสังคมศึกษาโดยใช้สถานการณ์จำลอง หมายถึง ความรู้สึกของผู้เรียนที่มีต่อวิชาสังคมศึกษาโดยใช้สถานการณ์จำลองซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

5.1 ทักษะคติเชิงนิมิต เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนับสนุน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ

5.2 ทักษะคติเชิงนิเสธ เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงนิมิต

5.3 ทักษะคติที่เป็นกลาง เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทัศนคติเชิงนิมิตและทัศนคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

ทัศนคติวัดได้จากคะแนนในการใช้แบบวัดทัศนคติ โดยใช้สถานการณ์จำลองที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนโดยวิธีสอนแบบชุดการสอนสถานการณ์จำลอง และการสอนคู่มือการสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดการสอน

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุดการสอน

ประวัติของชุดการสอน

การสร้างชุดการสอนเกิดขึ้นในโรงเรียนของสหรัฐอเมริกามาตั้งแต่ ค.ศ. 1930 ดังตัวอย่างที่ David Stansfield แห่ง Ontario Institute for Studies in education คิดกล่องอเนกประสงค์ขึ้นใช้ในประเภทต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นไปตามวัตถุประสงค์ของการสอน โดยเขาใช้ประสบการณ์จากการเรียนรู้ในเรื่องการสอนสำเร็จรูป (Programmed Learning) โดยผลิตกล่องที่เขาเรียกว่า Thirties Box และพัฒนาต่อมาเป็น Perception Bag Audiovisual Juke Box และ Eco Box กล่องการสอนเหล่านี้เขาเรียกว่า The 1930 Multimedia Kit ปรากฏว่าเป็นที่ชื่นชอบของเด็ก ๆ ถึงกับเรียกกล่องชุดสื่ออเนกประสงค์ว่า กล่องวิเศษ ในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ภายในสื่ออเนกประสงค์ดังกล่าวและได้พัฒนามาเป็นชุดการสอนในที่สุด (หทัย ตันหยง. 2525 : 456)

สำหรับการสร้างชุดการสอนในประเทศไทยเริ่มขึ้นครั้งแรกในปี 2516 โดย ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้สร้างชุดการสอนขึ้นเพื่อสอนนิสิตปริญญาโท แผนกโสตทัศนศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หลังจากนั้นจึงได้จัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการขึ้นตามสถาบันทางการศึกษาต่าง ๆ เช่น จัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิตชุดการสอน ทั่วประเทศประถมศึกษา มัธยมศึกษา ตลอดจนวิทยาลัยและครูประจำการตามส่วนต่าง ๆ

ของประเทศ ชุดการสอนจึงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายมาจนทุกวันนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2523 : 123)

ความหมายของชุดการสอน

ชุดการสอนมาจากคำในภาษาอังกฤษที่เรียกชื่อต่าง ๆ เช่น Learning Package, Instructional Package หรือ Instructional kits มีผู้ให้ความหมายชุดการสอนไว้หลายประการ ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2525 : 185) ให้ความหมายชุดการสอนว่า หมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อการเรียนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กันและมีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการเรียนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อเร้าความสนใจในขณะที่อีกอย่างหนึ่งใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหา และอย่างหนึ่งอาจก่อให้เกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และป้องกันความเข้าใจความหมายผิด สื่อการเรียนเหล่านี้เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า สื่อประสม ที่เรานำมาใช้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

คณะนิติปรัชญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา ปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (2522 : 46) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอนเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เลือกสรรแล้ว อันประกอบด้วย จุดมุ่งหมาย เนื้อหา และวัสดุอุปกรณ์ทั้งหลาย ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่รวบรวมไว้เป็นระเบียบในกล่องการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาจากประสบการณ์ทั้งหมดนี้

บุญชม ศรีสะอาด (2528 : 169) ได้กล่าวถึงชุดการสอนว่า เป็นสื่อการเรียนหลายอย่างประกอบกันจัดเข้าไว้ด้วยกันเป็นชุด (Package) เรียกว่า สื่อประสม (Multi Media) เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ มีชื่อเรียกหลายอย่าง เช่น Learning Package Instructional package หรือ Instructional Kits นอกจากจะใช้สำหรับให้ผู้เรียนเรียนเป็นรายบุคคลแล้ว ยังใช้ประกอบการสอนแบบอื่น เช่น ประกอบกับการบรรยายใช้สำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อย การใช้ชุดการสอนสำหรับการเรียนเป็นกลุ่มย่อยจะจัดในรูปของศูนย์การเรียน (Learning Center) ในห้องเรียนจะจัดออกเป็นศูนย์หลายศูนย์ แต่ละศูนย์อาจมีชุดการสอนย่อยประจำศูนย์นั้น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนหมุนเวียนเป็นกลุ่ม ๆ

ภรณ์ี หรรษพัฒนกุล (2529 : 26) ได้ให้ความหมายของชุดการสอนว่า ชุดการสอนหมายถึง ระบบการผลิตและการนำสื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชาหน่วยและหัวเรื่อง เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

บุญเกื้อ ควรหาเวช (2530 : 67) ให้ความหมายของชุดการสอนว่า เป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสม (Miti-Media) (หมายถึงการใช้ชุดการสอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไปร่วมกันเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ สื่อที่นำมาใช้ร่วมกันนี้จะช่วยเสริมประสบการณ์ซึ่งกันและกันตามลำดับขั้นที่จัดเอาไว้) ที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการจะให้ผู้เรียนได้รับ โดยจัดเอาไว้เป็นชุด ๆ บรรจุอยู่ในซองหรือกระเป๋าแล้วแต่ผู้สร้างจะทำขึ้น

ฮุสตันและคณะ (Houston and others. 1972 : 10 - 15) ให้ความหมายของชุดการสอนในลักษณะใกล้เคียงกันว่า ชุดการสอนเป็นชุดของประสบการณ์ที่อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามจุดมุ่งหมายเฉพาะ

บราวน์ (Brown. 1973 : 338) ได้กล่าวถึงชุดการสอนว่า นักการศึกษาได้มีความคิดที่จะเร้าและดึงดูดความสนใจของผู้เรียนด้วยชุดการสอน ชุดการสอนซึ่งเป็นชุดของสื่อแบบประสม สร้างขึ้นเพื่อช่วยเหลือครูให้สามารถสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพในกล่องหรือการสอนบางครั้ง ประกอบได้ด้วยสิ่งของหลายอย่าง เช่น ภาพโปรงใส फिल्मสคริป ภาพเหมือน โปสเตอร์ สไลด์ และแผนภูมิ บางชุดอาจประกอบด้วยเอกสารเพียงอย่างเดียว บางชุดอาจจะเป็นโปรแกรมที่มีบัตรคำสั่งให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง นักการศึกษาหลายท่านกล่าวถึงความหมายของชุดการสอนจะมีความหมายคล้ายคลึงกัน พอสรุปได้ว่าชุดการสอนหมายถึง การนำเอาสื่อการสอนหลายชนิดมาใช้ร่วมกัน เรียกว่า สื่อประสม โดยเลือกใช้ให้สัมพันธ์และสอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์แต่ละหน่วย เพื่อช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ชุดการสอนประกอบด้วย คู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทันที

องค์ประกอบชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 120 - 121) ได้จำแนกองค์ประกอบของชุดการสอนไว้ 4 ส่วน คือ

1. คู่มือสำหรับผู้ใช้ชุดการสอน หรือผู้เรียนที่ต้องเรียนจากชุดการสอน

2. คำสั่งหรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้นักเรียน
3. เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบประสมและ
กิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม และรายบุคคลตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ ได้แก่ แบบฝึกหัด
รายงานการค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ในรูปของแบบสอนต่าง ๆ

ลักษณะของชุดการสอน

ชุดการสอน (Instructional Package) โดยเนื้อหาก็จะประกอบด้วยชุดบทเรียนเป็น
2 ลักษณะ คือ (หทัย ตันหยง. 2525 : 456 - 457)

1. ชุดการสอนสำหรับครู (Teaching Package) เป็นการรวบรวมสื่อการสอน
อย่างสมบูรณ์เพื่อให้ครูใช้สอน ภายในชุดการสอนจะมีสื่อและข้อแนะนำวิธีการใช้สื่อการ
สอนนั้น ๆ กับวิธีการดำเนินการสอน โดยพร้อมที่จะให้ครูนำไปใช้อย่างปราศจากความ
ยุ่งยาก

2. ชุดการสอน (Learning Package) สำหรับผู้เรียนซึ่งเป็นบทเรียนสำเร็จรูปซึ่งมี
สื่อการเรียนหลายประเภทเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง อาจเรียนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ หรือ
รายบุคคลก็ได้ ชุดการสอนนั้นรู้จักแพร่หลายในชื่อต่าง ๆ กัน เช่น Learning Package
Instructional Package, Instructional Kit อย่างไรก็ตามชุดการสอนในลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มี
ที่เป็นโครงสร้างคล้ายคลึงกัน 7 ประการ คือ (วาสนา ชาวหา. 2522 : 32)

1. การวางจุดมุ่งหมายและเนื้อหาที่จะต้องเรียน
2. การบรรยายเนื้อหา
3. การวางวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
4. การเลือกกิจกรรมในการเรียน
5. การวางกิจกรรมที่จะส่งเสริมให้เกิดทัศนคติ
6. เครื่องมือวัดผลครั้งแรก วัดผลตนเอง และวัดผลครั้งสุดท้าย
7. คู่มือครู

ลักษณะของชุดการสอนที่ดี

ชุดการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังนี้ (นิพนธ์ สุขปรีดี. 2519 : 67)

1. เป็นชุดการสอนที่เหมาะสมตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้มากที่สุด
2. เหมาะสมกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
3. สื่อที่ใช้สามารถสร้างความสนใจของผู้เรียนได้ดี
4. มีคำแนะนำและวิธีใช้อย่างละเอียด ง่ายต่อการใช้
5. มีวัสดุอุปกรณ์ในการเรียนการสอนทั้งหมดที่กำหนดไว้ในบทเรียนอย่าง

ครบถ้วน

6. ได้ทดสอบและปรับปรุงให้ทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ
7. มีความคงทนต่อการเก็บและการหยิบใช้

ขั้นตอนของการผลิตชุดการสอน

การผลิตชุดการสอนโดยทั่วไปแบ่งเป็นขั้นตอนไว้ดังนี้ คือ (รุ่งทิwa จักรกร.

2527 : 89 - 91)

1. การกำหนดเรื่องเพื่อทำการชุดการสอน อาจกำหนดเรื่องในหลักสูตรหรือกำหนดเรื่องขึ้นใหม่ตามความเหมาะสมก็ได้ การจัดแบ่งเนื้อเรื่องย่อยอย่างไรขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาและการใช้ชุดการสอนนั้น การจัดแบ่งเนื้อหาเพื่อทำชุดการสอนในแต่ละระดับย่อมไม่เหมือนกัน

2. จัดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ แล้วแต่ความต้องการและความเหมาะสม

3. จัดเป็นหน่วยการสอน จะแบ่งกี่หน่วย หน่วยหนึ่งควรใช้เวลาเท่าใด ใช้เวลาเรียนเป็นคาบหรือเป็นสัปดาห์ หรือเป็นคาบตามความเหมาะสมกับวัย และระดับของผู้เรียน ทั้งนี้โดยคำนึงถึงจิตวิทยาพัฒนาการของผู้เรียน

4. กำหนดหัวเรื่อง จัดแบ่งหน่วยการสอนเป็นหัวข้อย่อย ๆ เพื่อสะดวกแก่การเรียนรู้ แต่ละหน่วยประกอบด้วยประสบการณ์ในการเรียนรู้อะไรบ้าง ก็กำหนดหัวข้อแต่ละหน่วยนั้นขึ้น

5. กำหนดความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการ (Principle) ต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าจะให้ผู้เรียนมีความคิดรวบยอดหรือหลักการอะไร ถ้าผู้สอนยังไม่ชัดเจนว่าจะให้เกิดอะไรในการเรียนรู้ การกำหนดจุดประสงค์ก็จะไม่ชัดเจน ฉะนั้นการพิจารณากำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการให้ชัดเจนจึงเป็นสิ่งสำคัญ

6. การกำหนดจุดประสงค์ในการสอน ซึ่งหมายถึงจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม มีเกณฑ์การตัดสินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ให้ชัดเจน

7. การวิเคราะห์งาน โดยการนำเอาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อมาวิเคราะห์กิจกรรมว่า ควรจะทำอะไรก่อนหลัง แล้วจึงจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

8. จัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ หลังการพิจารณาจุดประสงค์ของแต่ละข้อว่าจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างไรจึงจะบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ นอกจากนั้นจะต้องพิจารณากิจกรรมพิเศษต่าง ๆ ที่จะเสริมสร้างความสนใจและความสามารถของผู้เรียนด้วย

9. กำหนดแบบประเมินผล ครูต้องพิจารณาวิธีการในการประเมินผลจะใช้วิธีการอย่างไร จึงจะประเมินผลได้อย่างแน่นอนตามจุดประสงค์ที่กำหนด

10. เลือกและผลิตสื่อการสอน โดยพิจารณาจากข้อ 7 เมื่อทราบว่าจะใช้สื่อการสอนอะไรแล้วก็จัดหาและผลิตเพื่อให้ได้ตามความต้องการ จัดเป็นหมวดหมู่เพื่อสะดวกแก่การใช้

11. หาประสิทธิภาพของชุดการสอน เมื่อสร้างเสร็จเรียบร้อยแล้วโดยการทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้จริง

12. ในกรณีชุดการสอนแบบกลุ่มจำเป็นต้องมีกิจกรรมสำรอง ซึ่งกิจกรรมสำรองจะต้องเตรียมไว้เสริมความรู้สำหรับเด็กที่เรียนเร็ว หรือกลุ่มที่ทำกิจกรรมเสร็จก่อนจะได้มีกิจกรรมทำเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งขึ้น ไม่เบื่อหน่ายซึ่งมีผลดีที่จะทำให้ไม่มีปัญหาทางวินัยในชั้นเรียนขึ้นด้วยกิจกรรมสำรอง เป็นกิจกรรมที่มีเนื้อหาสาระสอดคล้องกับเรื่องที่เรียน แต่กิจกรรมอาจจะมีความลึกซึ้งช่วยต่อการเรียนให้อยากทำกิจกรรม

13. สร้างข้อทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนพร้อมทั้งเฉลย

14. ขนาดรูปแบบของชุดการสอน ชุดการสอนที่ดีควรมีขนาดมาตรฐานเพื่อความสะดวกในการใช้ และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการเก็บรักษา โดยพิจารณาในด้านประโยชน์ ประหยัด และความคงทนถาวร พร้อมทั้งความสวยงาม

15. ใช้ชุดการสอนใช้ตามประเภทของจุดประสงค์ที่ทำขึ้น นอกจากนั้นจะต้องใช้ให้เป็นไปตามข้อกำหนดต่าง ๆ ที่วางไว้เกี่ยวกับการใช้ชุดการสอนนั้น ๆ ด้วยชุดการสอนจะมีทั้งคู่มือครูและวิธีการที่ผู้เรียนจะต้องปฏิบัติเพื่อใช้ชุดการสอน

ขั้นตอนการใช้ชุดการสอน

การนำชุดการสอนไปใช้มีขั้นตอนดังนี้ (รุ่งทิวา จักรกร. 2527 : 91 - 92)

1. การทดสอบก่อนเรียน เพื่อดูพฤติกรรมเบื้องต้น อันเป็นพื้นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียน
2. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน ทั้งนี้เนื่องจากการนำเข้าสู่บทเรียน เป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกระตือรือร้น มีความต้องการที่จะเรียน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคของผู้สอนช่วยในการนำเข้าสู่บทเรียนให้น่าสนใจ
3. ชี้นำประกอบกิจกรรม ครูต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจในการทำกิจกรรมก่อนลงมือทำกิจกรรม
4. สรุปบทเรียน ครูนำในการสรุปบทเรียนซึ่งอาจทำได้โดยการถามหรือให้นักเรียนเล่าสรุปความเข้าใจ หรือกิจกรรมอื่นใดที่ทำให้แน่ใจว่านักเรียนได้เรียนรู้ความคิดรวบยอด หรือหลักการตามที่กำหนด
5. ประเมินผลการเรียน โดยทำข้อสอบอีกครั้งหนึ่งเพื่อประเมินดูว่านักเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนในกรณีที่ไม่ผ่านจุดประสงค์ที่กำหนดข้อใดข้อหนึ่ง ถ้านักเรียนผ่านจุดประสงค์หมดทุกข้อก็ให้เรียนก้าวหน้าต่อไป

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ประวัติความเป็นมาของการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลอง

การใช้สถานการณ์จำลองเป็นวิธีการที่วงการทหารนำมาใช้ก่อนวงการอื่น โดยกล่าวว่า การเล่นเกมกรุกซึ่งมีมาหลายร้อยปีแล้วถือเป็นตัวอย่างแรกของการฝึกอบรมผู้รบของสงครามในรูปของสถานการณ์จำลอง ซึ่งต่อมาได้วิวัฒนาการมาเป็นเกมรบต่าง ๆ และใน

ที่สุดก็นำมาใช้ในการซ่อมรุกรบของทหารที่จะส่งไปสมรภูมิ โดยใช้วิธีการหรือยุทธวิธีเดียวกันกับการรบในสนามจริงแต่แตกต่างกันตรงที่ใช้กระสุนปลอม

ต่อมานักธุรกิจได้นำเอาวิธีการสถานการณ์จำลองไปใช้ฝึกบุคคลที่จะเข้าดำเนินงานในบริษัทด้วยการฝึกให้ทำหน้าที่ที่จะรับตำแหน่งต่อไป โดยการนำสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นมาให้ผู้รับการฝึกให้หัดตัดสินใจปัญหานั้น ๆ ทำให้บริษัทได้บุคคลที่มีความสามารถและได้แนวทางในการปรับปรุงกิจการ (สุภา กิจจาทร. 2519 : 194)

การใช้สถานการณ์จำลองในวงการธุรกิจ เริ่มขึ้นครั้งแรกโดยโครงการที่มีชื่อว่า “Jefferson Township School District” จุดประสงค์ของโครงการนี้เพื่อฝึกผู้ที่จะเป็นผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา มีผู้เข้ารับการอบรมครั้งนี้จำนวน 232 คน ในการอบรมจะนำเอาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ในหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียนที่เกิดขึ้นจริงมาสร้างเป็นสถานการณ์จำลอง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมฝึกแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งผลปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมมีความสนใจและพอใจในการที่ได้ตัดสินใจอย่างมีอิสระ ได้เรียนรู้วิธีการต่าง ๆ ที่จะเป็แนวทางแก้ปัญหาก่อนที่จะออกไปปฏิบัติงานจริง ๆ เกิดความรู้สึกที่เป็นจริงเป็นจังและมีสัมพันธภาพระหว่างกันขึ้นในห้องเรียน (Tansey and Unwin. 1969 : 9)

ความหมายของสถานการณ์จำลอง

นักการศึกษาได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลอง ดังนี้

ทิสนา แคมมณี (2522 : 202) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่าหมายถึง การจำลองสถานการณ์หรือการสร้างสถานการณ์ให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงแล้วให้ผู้เรียนลงไปอยู่ในสถานการณ์นั้นและให้มีปฏิริยาโต้ตอบกัน วิธีการนี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทดลองแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งในสถานการณ์จริงผู้เรียนอาจไม่กล้าแสดงเพราะเป็นการเสี่ยงต่อผลที่จะได้รับมากเกินไป

ปราชญา กล้าผจญ (2530 : 90) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมเลียนแบบให้เหมือนหรือใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงให้มากที่สุด และให้นักเรียนได้ฝึกการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจจากสถานการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้น

บุญทัน อยู่ชมบุญ (2533 : 154) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การจัดเลียนแบบสถานการณ์จริงให้มากที่สุด ให้ผู้เรียนได้กระทำเพื่อฝึกการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจจากสภาพการณ์ที่เขากำลังเผชิญอยู่นั้นราวกับเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับตัวเองโดยตรง และผู้เรียนยังมีโอกาสทราบว่าความคิดเห็นของเขานั้นเป็นอย่างไร ถูกต้องแตกต่าง หรือเหมือนกับเพื่อนอย่างไร จากการอภิปรายร่วมกับเพื่อน ๆ และผู้สอน

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร (2534 : 28) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง การสร้างสถานการณ์จริงหรือเลียนแบบสถานการณ์จริงที่เกิดขึ้นในสังคม แล้วนำมาให้ผู้เรียนได้มีประสบการณ์ ศึกษา ปฏิบัติ แสดงออก เสนอความคิดเห็นหรือตัดสินใจในการเลือกแนวทางการแก้ปัญหา เพื่อให้นักเรียนได้แนวคิดถูกต้อง และมีคุณค่าในการดำเนินชีวิตในสังคมต่อไป

วาริ ธีระจิตร (2534 ก : 191) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่าหมายถึง การจำลองสถานการณ์ที่เป็นจริงมาใช้ในห้องเรียน โดยจัดให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการเรียนและสถานการณ์นั้นจะต้องง่ายต่อการทำความเข้าใจของนักเรียน

ซูลท์ (Schultz. 1972 : 4) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองหมายถึง การปฏิบัติการที่ใช้แบบจำลองหรือกระบวนการต่าง ๆ ให้คล้ายคลึงกับสภาพที่เป็นจริง โดยฝึกให้ผู้อยู่ในสถานการณ์ได้ฝึกปฏิบัติและแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง

ครุฑแซงค์ (กรมการฝึกหัดครู. 2519 : 38 ; อ้างอิงมาจาก Cruichshank. 1972) ได้ให้ความหมายของสถานการณ์จำลองว่า หมายถึง ผลิตผลที่เกิดขึ้นเมื่อมีสถานการณ์หรือผลของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นแล้ว สถานการณ์จำลองนี้จะรวมไปถึงเรื่องจำลองภาพจากทิวทัศน์และการเล่นละครด้วย

จอห์น (John, Ken. 1982 : 5) กล่าวถึงสถานการณ์จำลองว่า ไม่ใช่การเล่นหรือเกมเพื่อความสนุกสนาน ไม่ใช่บทบาทสมมุติหรือละคร แต่สถานการณ์จำลองเป็นเหตุการณ์หนึ่งซึ่งไม่ใช่การสอนโดยครู แต่นักเรียนเป็นผู้ที่เข้าร่วมเหตุการณ์นั้นและเป็นผู้ที่ทำให้เหตุการณ์นั้นดำเนินต่อไป โดยนักเรียนจะได้รับมอบหมายหน้าที่ภารกิจในสังคมและความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องอยู่ในสถานการณ์นั้นซึ่งต้องมีการแก้ปัญหาและการตัดสินใจรวมอยู่ด้วย ส่วนครูจะเป็นผู้กำหนดเวลาเริ่มต้นและเวลาจบของกิจกรรมสถานการณ์จำลองเท่านั้น นอกจากนั้นครูมีหน้าที่อธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ที่สำคัญในสถานการณ์นั้น และกำหนดว่าใครคือใคร ใครทำหน้าที่อะไร มีหน้าที่ในเรื่องใดบ้าง

ความมุ่งหมายของสถานการณ์จำลอง

มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของสถานการณ์จำลองได้ดังนี้

เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร (2534 : 86) กล่าวว่า การใช้สถานการณ์จำลองมีความมุ่งหมายดังนี้

1. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักคิด ใช้วิจารณญาณในการไตร่ตรอง และสามารถนำเหตุผลมาอภิปรายเพื่อประกอบการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ
2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาบทเรียนที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์จริงในสังคม โดยได้ศึกษาจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่ใกล้ชิดก่อนการเรียนรู้ที่ไกลตัวออกไป
3. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อะไรบางอย่าง ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี
4. เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์ต่อการอภิปรายวิพากษ์วิจารณ์ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น สำนึกถึงหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองและผู้อื่น
5. เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้องในการพัฒนาค่านิยมส่วนตัวและสังคม การพัฒนาทางจริยธรรมซึ่งจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำรงชีวิตทั้งในปัจจุบันและอนาคต

ทเวลเกอร์ (Twelker. 1969 : 46 - 70) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลองดังนี้

1. กำหนดขอบเขตปัญหาของการสอน โดยผู้สร้างจะต้องรู้และเข้าใจว่าปัญหานั้นคืออะไร มีจุดมุ่งหมายอย่างไร และจะใช้สภาวะแวดล้อมอะไรเป็นแรงจูงใจที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจปัญหา
2. พิจารณาว่าจะใช้กับนักเรียนกี่คน ใช้เครื่องมืออะไร มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุอุปกรณ์อะไร การดำเนินการจะเป็นไปในรูปแบบใด มีสิ่งใดที่จะช่วยอำนวยความสะดวกได้บ้าง และปรัชญาในการสอนจะเป็นไปในแนวใด
3. ปรับสถานการณ์เข้าสู่ปัญหา เพื่อให้ปัญหานั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ต้องอาศัยสภาพการณ์ที่พิจารณาแล้วว่าเหมาะสมกับปัญหา หรือเลือกวิธีการที่จะช่วยนำปัญหาไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
4. กำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ให้อยู่ในรูปของพฤติกรรมที่สามารถวัดได้

5. กำหนดเกณฑ์การวัดผล โดยแบ่งเกณฑ์การวัดออกเป็นสองแบบ คือ เกณฑ์การวัดผลขั้นสุดท้ายในการเรียนและเกณฑ์การวัดระดับความสามารถที่เปลี่ยนแปลง

6. เสนอผลของสถานการณ์จำลอง

7. เลือกเครื่องมือที่จะนำมาเป็นส่วนประกอบในสถานการณ์จำลอง เช่น เครื่องช่วยสอน หนังสืออ่านประกอบอื่น ๆ เกม หรือการแสดงบทบาท เป็นต้น

8. พัฒนาสถานการณ์จำลองโดยเลือกที่มีคุณภาพที่สุดจากสื่อหลาย ๆ อย่างมาเป็นเครื่องมือ

9. พัฒนาระบบของสถานการณ์จำลอง โดยพิจารณาข้อบกพร่องในแต่ละขั้นตอน

10. ทดลองใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อหาข้อจำกัดของสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น อาจทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็กหรือแบบตัวต่อตัว โดยให้ผู้ได้รับการทดสอบทำเครื่องหมายในที่ที่เป็นปัญหาหรือเปิดโอกาสให้อภิปรายกับผู้สร้างโดยตรง

11. เปลี่ยนแปลงแก้ไขสถานการณ์จำลองหลังการทดลองให้เหมาะสม

12. ใช้สถานการณ์จำลองในการสอนจริง ซึ่งผู้สร้างต้องดูประสิทธิผลของสถานการณ์จำลองด้วย

13. ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้สถานการณ์เหมาะสมกับสภาพการณ์ในอนาคตตามการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ จึงต้องมีการปรับและเตรียมสถานการณ์จำลองให้ทันสมัยอยู่เสมอ

ขั้นตอนในการสร้างสถานการณ์จำลอง

สุทิน บุญชูวงศ์ (2530 : 84 - 87) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างสถานการณ์จำลองไว้เป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นสำรวจและวิเคราะห์ ก่อนสร้างสถานการณ์จำลองต้องศึกษาและสำรวจจุดประสงค์ว่าต้องการให้ผู้เรียนรู้เรื่องใดบ้าง ศึกษาสถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อได้พิจารณาและศึกษาเป็นอย่างดีแล้วนำมาวิเคราะห์ว่า สถานการณ์นั้นจะมีผลดีต่อการเรียนรู้อะไรและจะให้ผลเสียอะไร สถานการณ์ที่นำมาวิเคราะห์นั้นใกล้เคียงกับความจริงแค่ไหน เพื่อให้สถานการณ์นั้นมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุด

2. ขั้นการกำหนดจุดประสงค์ ในการกำหนดจุดประสงค์นั้นมุ่งให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้าง เมื่อนักเรียนเรียนรู้จากสถานการณ์แล้วนักเรียนจะเป็นอย่างไร การสร้างสถานการณ์จำลองก็ต้องสร้างให้ตรงกับจุดประสงค์

3. ขั้นการเลือกสถานการณ์ สถานการณ์ที่เป็นจริงและสามารถจำลองมาไว้ในชั้นเรียนต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ข้างต้น พิจารณาเลือกและสามารถนำสถานการณ์ที่เป็นจริงมาดัดแปลงให้เหมาะกับการใช้ในชั้นเรียน โดยสถานการณ์จำลองนั้นได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกวิเคราะห์ ตัดสินใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และทักษะที่ต้องการที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุด

4. ขั้นการกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง การกำหนดโครงสร้างของสถานการณ์จำลอง ประกอบด้วยสิ่งสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

- 4.1 การกำหนดจุดประสงค์ของสถานการณ์จำลอง
- 4.2 กำหนดบทบาทของผู้ร่วมกิจกรรมแต่ละคน
- 4.3 เตรียมข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น เนื้อหา
- 4.4 กำหนดสถานการณ์ต่าง ๆ ให้เห็นเหมือนจริงในสังคม
- 4.5 ลำดับขั้นของเหตุการณ์ เวลา และปัญหาจากสถานการณ์
- 4.6 สรุปอภิปราย

5. ขั้นการสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้และสร้างกฎเกณฑ์ การสร้างและออกแบบสื่อการเรียนรู้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการประกอบกิจกรรม เช่น บัตรคำ รูปภาพบัตรคำสั่ง เป็นต้น สื่อการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดในกิจกรรมควรวางเงื่อนไขแต่ละขั้นตอนของการแสดงว่าต้องกำหนดการเล่นตามลำดับเหตุการณ์นั้น ๆ อย่างไร

6. ขั้นการทดลองใช้ เมื่อสร้างสถานการณ์เสร็จแล้วควรนำสถานการณ์จำลองนั้นไปใช้กับนักเรียนกลุ่มอื่น เพื่อตรวจสอบความพร้อมด้านวิธีการ ภาษา ตลอดจนการใช้สื่อและเงื่อนไขต่าง ๆ ว่าควรแก้ไขและปรับปรุงในแง่ใดบ้าง เพื่อให้ได้สถานการณ์จำลองที่สมบูรณ์และเหมาะที่จะนำไปใช้กับนักเรียนแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

วิธีเสนอสถานการณ์จำลอง

ได้นักการศึกษาได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีเสนอสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้
สุภา กิจจาท (2519 : 83 -87) ได้เสนอแนะวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองไว้ดังนี้ คือ

1. เล่าให้ฟังถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
2. ให้ดูรูปภาพแล้วเล่าประกอบ
3. ให้ดูภาพซึ่งลำดับตามเหตุการณ์
4. ให้ดูภาพยนตร์สถานการณ์ที่เกิดขึ้น
5. ให้ดูจากสถานการณ์ที่ตกแต่งให้เหมือนสถานที่จริงและมีผู้แสดงบทบาทด้วย
6. ให้ดูจากการแสดงบทบาท

สุนทร จันทรรี (2530 : 393 - 394) กล่าวว่า สถานการณ์ที่น่าเสนอนี้จะต้องทำให้ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด แต่ไม่ควรยากและสามารถของผู้เรียนที่จะคิดแก้ปัญหา ตามกระบวนการคิดต่อไปนี้

1. ปัญหาคืออะไร
2. หาสาเหตุของปัญหา
3. หาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจ
4. คิดทางเลือกในการตัดสินใจที่จะเป็นไปได้หลาย ๆ ทาง
5. ตัดสินใจเลือกทางหนึ่งอย่างมีเหตุผลดีที่สุด
6. ลงมือแก้ปัญหาตามวิธีการที่เลือกไว้
7. การประเมินค่าของการตัดสินใจแก้ปัญหา
8. พิจารณาผลของการแก้ปัญหาเพื่อนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

กิจกรรมในสถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

จะเป็นรูปแบบในการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงกับผู้เรียน กิจกรรม
สถานการณ์จำลองจะประกอบด้วย การศึกษากรณีตัวอย่าง การแสดงบทบาทสมมติ และการ
อภิปราย

การศึกษากรณีตัวอย่าง เป็นการเสนอสถานการณ์รูปแบบหนึ่ง โดยผู้สอนจะ
กำหนดกรณีตัวอย่างและหัวข้อประเด็นปัญหาประมาณ 2 - 5 ปัญหา แก่ผู้เรียนเป็นกลุ่มหรือ
รายบุคคล ซึ่งเนื้อหาของกรณีตัวอย่างนั้นจะรวบรวมเรื่องราวเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์

ที่เป็นปัญหา หรือพฤติกรรมของบุคคล เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนได้ศึกษาแล้วเขียนตอบปัญหาตามแนวคิดของตนหรือของกลุ่ม จากนั้นผู้สอนและผู้เรียนจะอภิปรายร่วมกัน วิพากษ์วิจารณ์ข้อเสนอแนะ แล้วให้ผู้เรียนส่งรายงานหรือการแก้ปัญหาต่อผู้สอน

การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการนำเสนอสถานการณ์จำลองซึ่งจะกำหนดบทบาทของบุคคลที่จะต้องเลียนแบบไว้ในสถานการณ์จำลองที่กำหนดขึ้น แล้วมอบหมายบทบาทแก่ผู้เรียนที่จะแสดง โดยครูจะชี้แจงบทสัน ๆ เกี่ยวกับประวัติ อุปนิสัย ภูมิหลังของบุคคลที่จะต้องเลียนแบบ ซึ่งผู้แสดงจะต้องใช้บุคลิกท่าทางตลอดจนการแก้ปัญหาภายในเวลาประมาณ 6 - 8 นาที เมื่อการแสดงบทบาทสิ้นสุดแล้วให้ผู้เรียนที่ดูการแสดงบทบาทสมมติร่วมกันอภิปรายเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคลเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของเพื่อน ตลอดจนวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้แสดงด้วย จากนั้นก็ให้ผู้แสดงแต่ละคนกล่าวถึงความรู้สึกและเหตุการณ์ที่ตนแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา

การอภิปราย หลังจากทำกิจกรรมการศึกษากรณีตัวอย่างและการแสดงบทบาทสมมติแล้วก็จะมีการอภิปรายร่วมกัน จากนั้นจึงนำไปสู่การสรุปแนวคิด โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้ผู้เรียนเกิดแนวคิดที่มีคุณค่าทางจริยธรรมและมีคุณค่าทางสังคม เช่น การรู้จักประนีประนอม รู้จักปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล ยอมรับผลจากการตัดสินใจของตนเอง มีความซื่อสัตย์สุจริตธรรม เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นจุดเน้นที่สำคัญที่ผู้สอนจะต้องพยายามกระตุ้นความอยากรู้อยากภายในของนักเรียนให้เกิดขึ้นซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนในการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคต (เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร. 2534 : 82 - 83)

วิธีการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองได้แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. **ขั้นนำ** เป็นการนำให้ผู้เรียนได้เรียนหลักเกณฑ์พื้นฐานและข้อมูลที่จำเป็นกำหนดขอบเขตของปัญหาที่จะศึกษาว่ามีอะไรบ้าง จะเตรียมใช้สำหรับนักเรียนมากน้อยแค่ไหนและใช้สื่อการสอนอะไรบ้าง

2. **ขั้นเสนอสถานการณ์** ครูเสนอสถานการณ์ที่จะนำมาซึ่งการแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ แล้วสถานการณ์ให้นักเรียนฟัง ให้นักเรียนดูภาพลำดับสถานการณ์นั้น ให้นักเรียนแสดงบทบาทของสถานการณ์นั้น นับเป็นการปรับสถานการณ์ให้เข้ากับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้

3. ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา แบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาว่าปัญหานั้นมีสาเหตุจากอะไร แสวงหา และรวบรวมข้อมูลที่เป็นแนวทางในการจะแก้ไขปัญหา ครูส่งเสริมให้นักเรียนช่วยกันหาทางเลือกหลายทางและให้เขาตัดสินใจ

4. ขั้นตัดสินใจหาทางเลือกที่ดีที่สุด ครูและนักเรียนร่วมกันพิจารณาหาเหตุผลและตัดสินใจเลือกเอาแนวทางที่ดีที่สุด

5. ขั้นเปรียบเทียบ เมื่อเรียนจบบทเรียนนั้นแล้วช่วยกันเปรียบเทียบประสบการณ์ที่เรียนได้จากการปฏิบัติการในสถานการณ์สมมติกับสถานการณ์ที่เป็นจริง รวมทั้งกล่าวถึงประโยชน์ที่ได้รับจากวิธีการเรียนแบบนี้ด้วย

ขั้นตอนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

จากการศึกษาขั้นตอนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองของปราชญา กล้าผจญ (2530 : 90) สมพงษ์ จิตระดับ (2530 : 76 - 77) เพชรรัตน์ จงนิมิตรสถาพร (2534 : 86 - 91) พุทธชาติ เพชรสถิต (2535 : 6 - 7) และดวงเดือน เทศวานิช (ม.ป.ป. : 106) สรุปได้ว่าการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองมีขั้นตอนการสอนดังนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนแต่ละครั้งให้นักเรียนทราบ

1.2 ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกผู้ที่จะแสดงบทบาทสมมติแล้วอธิบายหรือมอบหมายบทบาทการแสดงให้นักเรียนเหล่านั้น

1.3 ครูแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย กลุ่มละ 5 - 6 คน เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันตามที่ได้รับมอบหมาย

2. ขั้นดำเนินกิจกรรม

2.1 ครูเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นปัญหาแก่นักเรียนโดยเล่าเหตุการณ์จากสถานการณ์หรือกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟัง

2.2 นักเรียนแสดงบทบาทสมมติไปตามลำดับเหตุการณ์ที่เตรียมไว้โดยใช้เวลาประมาณ 15 นาที

2.3 นักเรียนแต่ละกลุ่มสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท

3. ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

3.1 นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายปัญหาจากสถานการณ์จำลองแล้วสรุปเป็นผลการตัดสินใจของกลุ่ม

3.2 แต่ละกลุ่มส่งตัวแทนรายงานผลงานกลุ่มต่อครูและเพื่อนทั้งชั้น

3.3 ครูและนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายปัญหาจากสถานการณ์จำลองอีกครั้ง เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับสาเหตุของปัญหาและแนวทางการตัดสินใจในการแก้ปัญหา

3.4 ครูโยงสถานการณ์เข้าสู่เนื้อหา

4. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนทั้งชั้นร่วมกันสรุปให้เป็นหลักการเดียวกัน และครูให้คำแนะนำเพิ่มเติม

ประโยชน์ของการใช้สถานการณ์จำลอง

การใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนให้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

(สุภา กิจจาทร. 2519 : 196) คือ

1. ช่วยให้ผู้เรียนเผชิญกับปัญหามากมายในระยะเวลาอันจำกัด
2. ช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัวและให้ความร่วมมือ กล้าแสดงความคิดเห็น
3. ช่วยให้เกิดความร่วมมือโดยไม่คิดถึงการแข่งขัน
4. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน แม้แต่ผู้ที่ไม่กระตือรือร้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพการณ์ก่อนที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง
6. ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
7. เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนวทาง
8. เป็นวิธีถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบ
9. มีประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจปัญหาต่อ ๆ ไป
10. การตัดสินใจปัญหาของผู้เรียนแม้จะผิดพลาดก็ไม่ทำให้มีผลเสียเกิดขึ้น

นอกจากนี้ สุนทร จันทรตรี (2530 : 394) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสถานการณ์จำลอง ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนเผชิญปัญหามากมายในระยะเวลาอันจำกัด
2. ช่วยให้ผู้เรียนตื่นตัวและให้ความร่วมมือกล้าแสดงความคิดเห็น

3. ช่วยให้เกิดความร่วมมือโดยไม่คิดถึงการแข่งขัน
4. ช่วยให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการเรียน แม้แต่ผู้ที่ไม่กระตือรือร้น
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้พบกับสภาพการณ์ก่อนที่จะเกิดขึ้นในชีวิตจริง
6. ช่วยทำให้ปัญหาที่ยุ่งยากเป็นปัญหาที่ง่ายขึ้น
7. เปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากผู้สอนเป็นเพียงผู้แนะแนว
8. เป็นวิธีถ่ายทอดความรู้ที่มีระบบ

ครุคแชงค์ (Cruickshank. 1972 : 17 - 19) กล่าวถึงส่วนดีที่ได้รับจากการใช้สถานการณ์จำลองไว้ดังนี้

1. ใช้เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งแสดงออกภายใต้สถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง
2. จากการปฏิบัติของผู้เรียนในสถานการณ์จำลอง จะสามารถบอกได้ว่าเขาได้นำหลักการหรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วไปใช้แค่ไหน อย่างไร
3. เป็นวิธีการให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียน โดยที่ประสบการณ์นั้น ๆ ไม่อาจมีโดยตรงในขณะที่ศึกษาในสถานศึกษา เช่น การแก้ปัญหาที่ปรากฏในชีวิตจริงในสังคม การสร้างสถานการณ์จำลองขึ้นมาจึงเป็นวิธีการที่ทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการคิดหาวิธีแก้ปัญหาเหล่านั้น
4. เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประสบเฉพาะความจริงที่เลือกสรรแล้ว และมีระดับความยากง่าย ความสลับซับซ้อนที่เหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียนสรุปได้ว่า การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองเป็นการเลียนแบบสถานการณ์เป็นจริงที่ใช้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งทำให้ง่ายต่อการเข้าใจและสามารถที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีแสดงบทบาทสมมติการอภิปราย หรือศึกษาเป็นกรณีตัวอย่าง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

ความหมายของทัศนคติ

ในการให้ความหมายทัศนคติได้มีหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

เชดคักค์ โฆวาสินธุ์ (2520 : 38) ได้ให้ความหมายทัศนคติว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้

บุคคลแสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้านั้น ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง อาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวินัยของสังคม (Socialization) ซึ่งทัศนคตินี้จะแสดงออกหรือปรากฏให้เห็นได้ชัดเจนในกรณีที่สิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งเร้าทางสังคม

สมศักดิ์ สันธุระเวช (2522 : 11) กล่าวถึงทัศนคติว่า หมายถึง ท่าที ความคิดเห็น ความรู้สึกเอนเอียงทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดภายหลังจากการที่บุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้น พฤติกรรมเช่นนี้อาจจะไม่สามารถวัดได้โดยตรง แต่สามารถสังเกตและวัดได้จากพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกต่อสิ่งนั้น โดยอาจแสดงออกให้เห็นในลักษณะของความเชื่อ ท่าทาง ความคิดเห็นซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ทัศนคติเชิงนิมิต (Positive Attitude) เป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจ เห็นด้วย ชอบ สนุกสนาน ปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจ
2. ทัศนคติเชิงนิเสธ (Negative Attitude) เป็นการแสดงออกในลักษณะตรงกันข้ามกับทัศนคติเชิงนิมิต เช่น ไม่พึงพอใจ ไม่เห็นด้วย ไม่ยินดี ไม่ร่วมมือ
3. ทัศนคติที่เป็นกลาง (Neutral Attitude) เป็นการแสดงออกในลักษณะที่ไม่เป็นทั้งทัศนคติเชิงนิมิตและทัศนคติเชิงนิเสธ แต่อยู่ระหว่างกลางไม่เข้าข้างใดข้างหนึ่ง เช่น รู้สึกเฉย ๆ ไม่ถึงกับชอบหรือเกลียด

พรรณี ข.เจนจิต (2528 : 288) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกทั้งที่พอใจและไม่พอใจที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งมีอิทธิพลทำให้แต่ละคนสนองตอบต่อสิ่งเร้าแตกต่างกันไป

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2536 : 112) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ อันเป็นผลเนื่องมาจากการเรียนรู้ประสบการณ์ และเป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมต่อสิ่งต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งซึ่งอาจเป็นไปในทางสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้

แม็คโดนัลด์ (McDonald. 1959 : 564) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง ความโน้มเอียงหรือความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรม

ฟิชบายน์ (Fishbein. 1967 : 8) ได้ให้ความหมายของทัศนคติว่า หมายถึง สภาพความพร้อมของสมองและประสาทซึ่งมีการจัดระบบประสบการณ์จากอิทธิพลภายนอกหรือ

ภายในที่มีต่อบุคคล ในการที่จะตอบสนองสิ่งใดสิ่งหนึ่งและต่อสภาพการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งนั้น

เคนด์เลอร์ (Kendler. 1974 : 671) ได้กล่าวถึงความหมายของทัศนคติไว้ว่า คือ ภาวะความพร้อมของแต่ละบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งเร้าในสังคม หรือ แนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมต่อต้านหรือสนับสนุนสภาพการณ์บางอย่าง เช่น บุคคล สถาบัน หรือแนวคิดบางอย่าง

ครูซ (Cruze. 1974 : 187) ได้ให้ความหมายทัศนคติไว้คือ ความรู้สึกของจิตใจที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ และทัศนคติเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ

จากความหมายทัศนคติที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า ทัศนคติ หมายถึง การแสดงท่าที อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดซึ่งเป็นผลมาจากการที่บุคคลนั้นได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้น อาจแสดงออกในรูปของความไม่พอใจ ไม่เห็นด้วย เรียกว่า ทัศนคติเชิงนิเสธ ถ้าแสดงออกในรูปความพอใจ สนับสนุนชื่นชม เรียกว่า ทัศนคติหรือในลักษณะที่เป็นกลาง คือ รู้สึกเฉย ๆ ทัศนคติที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งสามารถสร้างซ้ำได้ และเปลี่ยนแปลงได้

สาเหตุการเกิดทัศนคติ

โดยมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

ออลพอร์ต (Allport. 1940 : 18) กล่าวว่า เกิดได้จากสาเหตุดังนี้

1. เรียนรู้ถึงวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมต่าง ๆ ของสังคม และนำเอาสิ่งที่เรียนรู้เหล่านั้นมาเป็นรากฐานของทัศนคติ

2. การแบ่งแยกความรู้ที่ได้มาจากประสบการณ์ของตน เช่น เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูมาดีมักมองโลกในแง่ดี

3. การเลียนแบบ เช่น การที่บุตรเลียนแบบบิดามารดาของตน เมื่อบิดามารดามีทัศนคติต่อบุคคลหรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง บุตรก็มีทัศนคติเช่นนั้นด้วย

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี (2524 : 234) ได้กล่าวถึงสาเหตุของทัศนคติว่าเกิดจากสาเหตุต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. การอบรมเลี้ยงดู เด็กที่เกิดในครอบครัวที่นับถือศาสนาพุทธก็จะมีคุณเลื่อมใสนับถือศาสนาพุทธไปด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้พบเห็นได้ปฏิบัติทางด้านพุทธศาสนาอยู่ทุกวัน
2. จากประสบการณ์ส่วนตัว คนที่เคยถูกสุนัขกัดย่อมมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสุนัขมากกว่าคนทั่วไป
3. จากเหตุการณ์ที่ประทับใจซึ่งมักจะเป็นประสบการณ์เพียงครั้งเดียว
4. การรับเอาทัศนคติเดิมของผู้อื่นที่มีอยู่แล้วมาเป็นทัศนคติของเรา เช่น เมื่อเราเข้าไปเป็นนักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัย เราก็มักได้รับทัศนคติต่าง ๆ จากนักศึกษาเก่า
5. เกิดจากบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล เช่น บางคนที่มีมองโลกในแง่ร้ายก็มีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติไม่ดีต่อสิ่งอื่น ๆ
6. เกิดจากอิทธิพลของสื่อมวลชน สื่อมวลชนเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจและอารมณ์
7. ความต้องการที่จะให้สมปรารถนา ทำให้เราเกิดทัศนคติต่อสิ่งอื่น ๆ เช่น คนไข้มีทัศนคติที่ดีต่อหมอ เพราะหมอมเป็นผู้รักษาโรคของเขาให้หายได้

องค์ประกอบของทัศนคติ

นักจิตวิทยาได้เสนอองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 แนวทาง (รวีวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์, 2533 : 12 - 13) คือ

1. ทัศนคติที่มีองค์ประกอบเดียว คือ อารมณ์ ความรู้สึกในทางชอบหรือไม่ชอบที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของทัศนคติ
2. ทัศนคติมีสององค์ประกอบ คือ
 - 2.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา หมายถึง กลุ่มของความเชื่อที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของทัศนคติ จะเป็นตัวส่งเสริมหรือขัดขวางการบรรลุถึงค่านิยมต่าง ๆ ของบุคคล
 - 2.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์ ความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกที่บุคคลมีเมื่อถูกกระตุ้นโดยเป้าหมายของทัศนคติ
3. ทัศนคติมีสามองค์ประกอบ คือ
 - 3.1 องค์ประกอบด้านสติปัญญา หมายถึง องค์ประกอบด้านความเชื่อ ความรู้ ความคิด และความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อเป้าหมายของทัศนคติ

3.2 องค์ประกอบด้านอารมณ์และความรู้สึก หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือทำที่ดี - ไม่ดี ที่บุคคลมีต่อเป้าหมายของทัศนคติ

3.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรม หมายถึง ความพร้อมหรือแนวโน้มที่บุคคล จะปฏิบัติต่อเป้าหมายของทัศนคติ

แนวทางการแบ่งองค์ประกอบของทัศนคติ 3 แนวทางดังกล่าว ปรากฏว่าแนวทาง ที่ได้รับความนิยมปัจจุบัน คือ แนวทางที่เห็นว่าทัศนคติดังกล่าวประกอบด้วยอารมณ์ ความรู้สึก

การเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

ทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอ วิธีการอันอาจทำให้ทัศนคติเปลี่ยนแปลงได้ดังนี้ คือ

1. โดยการจัดประสบการณ์ให้ใหม่ คนที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคนอีสาน คือ คิดว่า เป็นคนเกียจคร้าน นอกจากทำนาแล้วก็ทำอะไรเลยจึงทำให้ยากจนตลอดไป ทำให้คิดว่าไม่ กระตือรือร้นที่จะช่วยตนเอง ถ้าคน ๆ นั้นได้ไปคลุกคลีกับคนอีสานไปพบสถานการณ์ที่ แท้จริง เช่น ไม่มีน้ำใช้ แม้แต่จะดื่มก็ไม่ค่อยจะมี ทำการเพาะปลูกต้นไม้ได้เฉพาะในฤดูฝน เท่านั้น ต้องช่วยตัวเองทุกอย่างแม้แต่เสื้อผ้าและอาหารการกินก็ตามล้วนจัดหาเองทั้งสิ้น ฯลฯ ทัศนคติของคน ๆ นั้นต่อชาวอีสานอาจเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี มีความเข้าใจและ เห็นใจชาวอีสานมากขึ้น

2. โดยให้ข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง เด็กที่มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน เพราะเห็นว่า ไม่เป็นประโยชน์ ตัวเองต้องถูกครูหรือผู้ปกครองคอยบังคับให้เรียน ให้ทำการบ้าน จึงเกิด ความเบื่อหน่าย ดังนั้นทัศนคติของเด็กอาจเปลี่ยนไปได้ถ้าเด็กเข้าใจถึงประโยชน์ของการเรียน ที่ครูชี้แจง โคลาดารี, เอลสัน และฟินิส (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2513 : 171 ; อ้างอิง มาจาก Coladarie, Elson & Finsi. n.d.) พบว่าบุคคลที่มีชื่อในสังคมจะมีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงทัศนคติของคน มากกว่าคนที่ไม่ค่อยมีชื่อเสียง เขาทดลองโดยนำเทพที่อัดคำพูด ของบุคคลเดียวกันไปให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 2 กลุ่มฟัง โดยบอกกลุ่มแรกว่าเสียงที่จะได้ ฟังนั้นเป็นเสียงของอธิการบดีมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งซึ่งมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักดี สำหรับอีก กลุ่มหนึ่งบอกว่า เสียงที่จะได้ฟังเป็นเสียงของสมาชิกสมาคมครู ผู้ปกครอง แล้วให้เด็กทั้งสองกลุ่มรายงานความเข้าใจข้อความที่ได้ฟัง ปรากฏว่ากลุ่มแรกเข้าใจเรื่องราวได้ดีกว่ากลุ่ม

ที่ 2 แสดงว่าคนที่มีความเสี่ยงจะทำอะไร จะพูดเรื่องอะไร คนก็พยายามฟังและพยายามทำความเข้าใจมากกว่าคนที่ไม่มีความเสี่ยง

3. โดยการเร้าให้เกิดอารมณ์กลัว ถ้าต้องการไม่ให้เด็กได้รับประทานท็อฟฟี่หารูปคนกำลังถอนฟัน หรือคนฟันหลอมาให้เด็กดู หรือนำเด็กไปดูจริง ๆ ที่ร้านหมอฟัน เด็กจะเกิดความกลัว เราก็บอกเด็กว่านั่นเป็นผลของการรับประทานท็อฟฟี่ เด็กอาจไม่ยอมรับประทานท็อฟฟี่อีก นั่นคือเด็กได้เปลี่ยนทัศนคติไปจากเดิมแล้ว (ซูซีพ อ่อน โคนสูง. 2518 : 111)

เคลแมน (Kelman. 1958 : 51 - 60) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงทัศนคติว่าจะเป็นไปตามสภาพแวดล้อมของสังคมดังนี้

1. การยินยอม (Compliance) จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพราะต้องการให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อตนในทางที่ตนต้องการและพึงพอใจ เช่น การได้รับรางวัล หรือการยอมรับจากบุคคลอื่น

2. การลอกเลียนแบบ (Identification) จะเกิดจากการที่บุคคลนั้นยอมรับอิทธิพลจากผู้อื่น เพราะต้องการสร้างพฤติกรรมของตนขึ้นให้เหมือนกับบุคคลอื่นในสังคม เพื่อที่จะติดต่อกับหรือมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ดี

3. การเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสมกับความต้องการที่มีอยู่ในตัวเอง (Internalization) จะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลยอมรับอิทธิพลหรือพฤติกรรมต่าง ๆ เพราะเห็นว่าเหมาะสมกับระบบค่านิยมที่มีอยู่ในตัวของเขาเอง สอดคล้องกับความต้องการ

การวัดทัศนคติ

ข้อตกลงเบื้องต้นในการวัดทัศนคติ เชดสกี๊ โฆวาสินธุ์ (2520 : 41) ได้กล่าวไว้ว่า การวัดทัศนคตินั้นจะมีข้อตกลงดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นหรือความรู้สึกของบุคคลที่มีลักษณะคงเส้นคงวา หรืออย่างน้อยเป็นความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่จะไม่เปลี่ยนแปลงในช่วงเวลาหนึ่ง

2. ทัศนคติเป็นสิ่งที่ไม่สามารถวัดได้โดยตรง ฉะนั้นการวัดทัศนคติจึงเป็นการวัดทางอ้อมจากแนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงออก หรือประพฤติดังมีระเบียบแบบแผนที่คงที่ไม่ใช่พฤติกรรมโดยตรงของมนุษย์

3. การศึกษาทัศนคติของบุคคลนั้นไม่ใช่เป็นการศึกษาแต่เฉพาะทิศทางทัศนคติของบุคคลเท่านั้น แต่ต้องศึกษาถึงระดับความมาก น้อย หรือความเข้มของทัศนคตินั้น ๆ ด้วย

สำหรับการวัดทัศนคตินั้นทำได้โดยวิธีต่าง ๆ คือ

1. ใช้แบบสอบถามหรือแบบทดสอบ เป็นแบบทดสอบวัดความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยอาศัยกฎเกณฑ์ มีอยู่หลายวิธี เช่น วิธีของเทอร์สตัน (Thurston Method) วิธีของลิเคิร์ต (Likert Method)

2. วิธีสังเกตและสัมภาษณ์ โดยกำหนดหัวข้อที่จะถามหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่ถามไว้ก่อน แล้วไปทำการสังเกตหรือสัมภาษณ์เกี่ยวกับสิ่งที่ถาม ทำให้สามารถทราบทัศนคติของบุคคลได้ (ซูชิฟ อ่อน โคนสูง. 2518 : 113)

จากความหมายสาเหตุการเกิดทัศนคติ องค์ประกอบการเปลี่ยนแปลง และการวัดทัศนคติ จะเห็นได้ว่าภายหลังจากที่บุคคลได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นสามารถสร้างขึ้นได้ เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงได้

หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 แบ่งออกเป็น หมวดวิชาบังคับและหมวดวิชาเลือก ทั้งนี้สามารถเทียบเคียงขอบข่ายเนื้อหาในแต่ละรายวิชาของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 เนื้อหาสาระหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2530)

หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

การกำหนดหลักสูตรวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้บังคับวิชา ส. 401 และ ส. 402 และวิชาเลือกอีก 3 วิชา คือ ส. 031 ส. 032 และ ส. 071 โดยมีเนื้อหา ดังนี้ คือ

วิชาบังคับ คือ วิชา ส. 401 สังคมศึกษา ได้กำหนดหัวข้อเรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับรัฐและวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครอง ระบบการเมือง และความสำคัญของกฎหมาย ในสังคมปัจจุบัน โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจพื้นฐานและปัญหาทางการเมือง การปกครอง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย

วิชาบังคับ คือ วิชา ส. 402 สังคมศึกษา ได้กำหนดหัวข้อเรื่อง รัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับพลเมือง พัฒนาการทางการเมือง และกฎหมายกับชีวิตประจำวัน โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจระบบการเมืองและหน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อรัฐ

วิชาเลือก ได้แก่ วิชา ส. 031 การปกครองของไทย ได้กำหนดหัวข้อเรื่อง ประวัติการปกครอง วิวัฒนาการของรัฐธรรมนูญ รูปแบบและอำนาจหน้าที่ของรัฐสภา รัฐบาลและศาล โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจระบบการปกครองของไทย วิชา ส. 032 การปกครองท้องถิ่น ได้กำหนดหัวข้อเรื่องความเป็นมาและพัฒนาของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบและอำนาจหน้าที่ขององค์การปกครองท้องถิ่น โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจระบบการปกครองท้องถิ่น วิชา ส. 071 กฎหมายที่ประชาชนควรรู้ ได้กำหนดหัวข้อเรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมาย วิวัฒนาการกฎหมายกับชีวิตประจำวัน และปัญหาการใช้กฎหมายในสังคมไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นความจำเป็นที่จะต้องรู้และปฏิบัติตามกฎหมาย

จากหลักสูตรที่กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นว่า เป็นการจัดให้มีความสอดคล้องกับหลักประชาธิปไตยที่เน้นให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

สมบุรณ์ เสนิงค์ ณ อุษยา (2525 : 56) ศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มสร้างประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนด้วยการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลองสูงกว่ากลุ่มที่ไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กิกฤทธิ์ บุญบา (2526 : 60 - 62) ศึกษาผลการสอนโดยใช้วิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สุพจน์ แสงเงิน (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างและประเมินประสิทธิภาพการสอนและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนชุดการสอนกับการสอนปกติในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ประชากร

ศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 86.80/81.08 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ คะแนนสัมฤทธิ์ผลการเรียนของกลุ่มทดลองได้เท่ากับ 32.43 และคะแนนเฉลี่ยสัมฤทธิ์ผลของกลุ่มควบคุมได้เท่ากับ 29.50 นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนจากชุดการสอนมีสัมฤทธิ์ผลการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความเห็นของนักเรียน ร้อยละ 62.00 เห็นด้วยกับการสอนด้วยชุดการสอนและเห็นว่ามีประโยชน์มาก

อภิชาติ เริงฤทธิ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ส. 503 เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ผลวิจัยพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 92.53/89.96 ซึ่งแสดงว่านักเรียนทำแบบฝึกหัดในชุดการสอนได้ถูกต้องสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 85/85 ที่กำหนดไว้ คะแนนการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนชุดการสอนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 แสดงว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นครั้งนี้มีประสิทธิภาพสูง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้เรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยเพิ่มขึ้น

มนิรัตน์ แสนศักดิ์ (2530 : 59) ได้ศึกษาการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา ส. 101 ประเทศของเรา เรื่อง โครงสร้างของสังคมไทยและวัฒนธรรมในการดำรงชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 แสดงว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์

ไอศุรีย์ ทรรพวสุ (2530 : 56) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพวิชาสังคมศึกษา รายวิชา ส. 401 เฉพาะเนื้อหาทางสังคมวิทยา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินโรวทวิทยาลัย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 ผลการศึกษาพบว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 แสดงว่าชุดการสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จันทวิศ พันธุ์สุข (2533 : 40) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความสนใจต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2532 โรงเรียนบ้านป่าแดง จังหวัดมุกดาหาร จำนวน 20 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 10 คน ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุม 10 คน ได้รับการสอน

แบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีความสนใจต่ออาชีพอิสระสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พวงพยอม ชิดทอง (2536 : 39) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบการประหยัดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองกับการสอนแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 16 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน ได้รับการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุม 8 คน ได้รับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองมีการประหยัดสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พรพิมล จันทร์พลับ (2537 : 54) ได้ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการสอนโดยวิธีใช้ชุดการสอนจุลบทและสอนโดยการบรรยาย วิชาจิตวิทยาทั่วไป แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ผลการศึกษาพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจิตวิทยาทั่วไปของนักศึกษาระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต เพศชายและเพศหญิงหลังการเรียนของกลุ่มทดลองที่สอนด้วยวิธีจุลบทแตกต่างกันอย่างไร มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. งานวิจัยต่างประเทศ

การ์เวย์ (Garvey. 1966 : 14) ได้รายงานประโยชน์ที่ได้รับจากการสอนโดยวิธีสถานการณ์จำลอง ปรากฏว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทดลองสอนโดยวิธีสถานการณ์จำลอง จำนวนร้อยละ 93 เห็นว่าวิธีสอนแบบนี้ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานและไม่เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับการค้นคว้าของแอททิง (Atting, 1967 : 25 - 29) ที่รายงานผลในทำนองเดียวกันนี้ และยังชี้ให้เห็นว่าการสอนโดยวิธีสถานการณ์จำลองนี้ช่วยกระตุ้นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาได้มากกว่าวิธีสอนตามปกติ

มอร์แลนด์ (Moaland. 1966 : 7118 - 7119) ได้ศึกษาถึงลักษณะการสอนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของมลรัฐแคนซัส พบว่ามีปัญหาในการสอนภูมิศาสตร์ ซึ่งส่วนใหญ่ผู้สอนมุ่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาการทางด้านความจำมากกว่าความเข้าใจ ทำให้นักเรียนจำเนื้อหาได้ไม่นาน และนำไปใช้แก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้น้อย

มีคส์ (Meeks. 1972 : 4295 - A) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบวิธีสอนแบบใช้ชุดการสอนกับวิธีสอนแบบธรรมดา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครู แบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองซึ่งเรียนโดยใช้ชุดการสอน และกลุ่มควบคุมซึ่งเรียนด้วยวิธีสอนแบบธรรมดา ผลการวิจัยปรากฏว่า นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนแบบธรรมดา

แมคโคลแมน (McColeman. 1975 : 109 - A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระดับ 9 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองสองกลุ่มและกลุ่มควบคุมหนึ่งกลุ่ม กลุ่มทดลองเรียนด้วยชุดการสอนและชุดการสอนประกอบกับการอภิปรายกลุ่มย่อย ส่วนกลุ่มควบคุมสอนตามปกติ ผลปรากฏว่าความชอบในการเรียนวิชาสังคมศึกษาของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะกลุ่มทดลองชอบใช้ชุดการสอนประกอบการอภิปรายกลุ่มย่อยมากกว่าการสอนโดยใช้ชุดการสอนและการสอนตามปกติ

เลกซ์ (Lex. 1975 : 6093) ได้ทดลองและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปีที่ 1 ในมหาวิทยาลัยอินเดียนากับนักศึกษาสองกลุ่ม โดยใช้วิธีการเรียนต่างกัน คือ กลุ่มทดลองใช้การเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม และกลุ่มควบคุมใช้การเรียนแบบเดิม ผลการทดลองพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างกลุ่มทั้งสอง นักศึกษากลุ่มทดลองรู้สึกพอใจกับประสบการณ์ที่ได้รับและชอบการเรียนแบบกระบวนการกลุ่ม เพราะมีโอกาสได้แสดงความคิดเห็นเป็นของตนเอง รู้สึกมีอิสระในการเรียน

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1977 : 181) ได้ศึกษาการใช้สถานการณ์จำลองในการสอนเรื่องการปิดกวาดบ้านกับนักเรียนระดับประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งวิธีการเสนอสถานการณ์ด้วยวิธีการแสดงบทบาทสมมติมีผลดีต่อเด็กนักเรียนที่จะนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีกว่าการสอนแบบบรรยาย

เกลเลอร์ (Geller. 1978 : 219 - 235) ได้ทำการศึกษาการใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งนำมาแสดงเป็นบทบาทสมมติ เพื่อปลูกฝังความเชื่อฟังของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเป็นนักเรียนจำนวน 91 คน ในการแสดงบทบาทสมตินั้นมีการใช้วิดีโอเทปเข้าช่วย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติจากสถานการณ์จำลองมีความเชื่อฟังเพิ่มขึ้น มากกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้สถานการณ์จำลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซาเฮอร์ (Zahar. 1978 : 4526) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการเรียนรู้แบบรายบุคคลกับการเรียนรู้แบบกลุ่มย่อยโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นรายบุคคลและกลุ่มย่อย จากชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยแบ่งกลุ่มย่อยเป็นสองกลุ่ม ให้กลุ่มที่ทำการข้อสอบวัดทัศนคติก่อนทำแบบสอบหลังเรียน และกลุ่มที่สองทำแบบสอบวัดทัศนคติหลังจากทำแบบสอบหลังเรียนแล้ว พบว่าการเรียนรู้แบบกลุ่มจะช่วยในด้านแก้ปัญหาได้ดีกว่าแบบรายบุคคลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 พฤติกรรมของผู้เรียนในด้านผลสัมฤทธิ์และความรวมไม่แตกต่างกันทั้งสองกลุ่ม กลุ่มที่ทำแบบสอบถามวัดทัศนคติหลังแบบสอบหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผู้เรียนที่เคยเรียนเป็นกลุ่มจะชอบทำงานแบบกลุ่มย่อย

แอนเดอร์สัน (Anderson. 1982 : 4795 - A) สร้างชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาในระดับเตรียมประถมศึกษา โดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากกลุ่มที่สอนโดยใช้ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการสอนแบบบรรยายทั้งในด้านทัศนคติที่มีต่อวิชาสังคมและครูฝึกสอนโดยมากชอบชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้แยกรายละเอียดได้ดังนี้

ประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและวิธีการสร้างเครื่องมือ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยทำการสร้างชุดการสอน สถานการณ์จำลอง และสร้างแผนการสอนแบบปกติตามคู่มือการสอน จึงนำไปทดลองเพื่อให้ได้คุณภาพแล้วจึงนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ที่เรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 4 ห้องเรียน จำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 152 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ตัวอย่างที่จะทำการศึกษาค้นคว้าได้จากการสุ่มประชากรโดยการสุ่มอย่างง่าย ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน โดยแบ่งกลุ่มได้ดังนี้

1. กลุ่มทดลอง จับสลากจากนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียนจากห้องเรียนที่ 1 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน

2. กลุ่มควบคุม จับสลากจากนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียนจากห้องเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน โดยแบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและวิธีการสร้างเครื่องมือ

1. สร้างชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ชุด

2. แผนการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษาเป็นแผนการสอนปกติที่กำหนดเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530 ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย จำนวน 1 ฉบับ

4. แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการเรียนที่สอนโดยสถานการณ์จำลอง 1 ฉบับ
รายละเอียดเกี่ยวกับเครื่องมือทั้ง 4 ประเภท ดังนี้

1. แผนการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ใช้สอนเนื้อหาการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นเนื้อหาที่อยู่ในวิชาสังคมศึกษา ทำการสอนในวันที่ 24 26 และ 27 มิถุนายน 2540 จำนวน 5 คาบ (คาบละ 50 นาที) ชุดการสอนสถานการณ์จำลองนี้ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรรายละเอียดขอบข่ายเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาจากหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530

1.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

1.3 ศึกษารายละเอียดและเลือกเนื้อหาจากหนังสือเรียนวิชาสังคมศึกษา ส.401 ส.402 และ ส.031 ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหา “ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย” มาใช้ในการทดลอง ประกอบด้วยหัวข้อดังนี้

- ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย
- สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และเสมอภาค
- การปกครองประเทศ

1.4. สร้างชุดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เป็นแผนการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดจุดประสงค์การเรียนรู้ ความคิดรวบยอด/หลักการ และเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แล้วนำไปใช้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ วิธี

เรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 30 คน

2. แผนการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา การสร้างชุดการสอนสำหรับการสอนโดยใช้คู่มือครูเพื่อใช้สอนนักเรียนกลุ่มควบคุม โดยมีเนื้อหาวิชาและจำนวนคาบเช่นเดียวกับที่กำหนดไว้ในชุดการสอนโดยใช้วิธีสถานการณ์จำลอง

3. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย แบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ โดยสร้างให้ตรงตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและครอบคลุมเนื้อหา

3.1 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุง

3.2 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยใช้สถานการณ์จำลอง ไปใช้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทชั้นเรียน โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพฯ จำนวน 30 คน ซึ่งผ่านการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษามาแล้ว

3.3 นำแบบทดสอบที่นักศึกษาทำแล้วมาตรวจให้คะแนนโดยข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ส่วนข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบหรือตอบเกิน 1 ตัวเลือก ไม่ให้คะแนน เมื่อตรวจและรวมคะแนนจากการตอบแบบทดสอบเรียบร้อยแล้วจึงทำการวิเคราะห์หาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบเป็นรายข้อ

4. สร้างแบบวัดทัศนคติต่อการสอนสังคมศึกษา โดยวิธีใช้สถานการณ์จำลอง

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามวัดทัศนคติ

4.2 สร้างแบบทดสอบที่แสดงลักษณะของทัศนคติต่อการสอนสังคมศึกษา โดยวิธีใช้สถานการณ์จำลอง มีจำนวน 20 ข้อความ

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง

4.4 นำแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น

5. ทำแบบสอบถามวัดทัศนคติที่นักศึกษาทำแล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยมาก	3	คะแนน
เห็นด้วยปานกลาง	2	คะแนน
เห็นด้วยน้อย	1	คะแนน

วิธีดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 โดยดำเนินการทดลองตามแผนการทดลองแบบ Pretest-Posttest Design มีขั้นตอน ดังนี้

1. ทำการทดสอบก่อนเรียนทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้แบบทดสอบแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. หลังทำการทดสอบเป็นเวลาหนึ่งสัปดาห์ ดำเนินการทดลองโดยผู้วิจัยดำเนินการสอนทั้งสองกลุ่มที่แต่ละกลุ่มใช้เวลาสอน 5 คาบ ๆ ละ 50 นาที ในวันอังคาร พุธ ศุกร์ และเสาร์ที่ 24 26 และ 27 มิถุนายน 2540 ใช้เวลาเรียนทั้งสิ้น 8 ชั่วโมง 30 นาที
3. การทดสอบหลังการเรียนการสอน หลังการเรียนการสอนทั้งสองกลุ่มสิ้นสุดลงทดสอบผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่ม โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และแบบสอบถามวัดทัศนคติที่มีต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง ได้นำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อสอบมาตรวจให้คะแนนแล้วนำคะแนนที่ได้มาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. การหาสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสองก่อนและสอบหลังการทดลองของผู้เรียนทั้งสองกลุ่ม ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม โดยวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และหลังการทดลองโดยใช้สูตร ที-เทส (t-test) และ เทส-รีเทส (test-retest) เพื่อตรวจดูว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสองกลุ่มแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร
3. วิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองโดยนำคะแนนจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความถี่และค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อ

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 67) ตามแผนผังที่แสดงไว้ดังต่อไปนี้

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

กลุ่มทดลอง	สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
RE	T1	X	T2
RC	T1	~X	T2

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการวิจัย

X	แทน	การจัดกระทำ
~X	แทน	ไม่มีการจัดกระทำ
E	แทน	กลุ่มทดลอง
C	แทน	กลุ่มควบคุม
T1	แทน	การสอบก่อนทำการทดลอง
T2	แทน	การสอบหลังทำการทดลอง
R	แทน	การกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบสุ่ม

ในการทดลองตามแผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest - Posttest Design ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

ทำการทดสอบนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย แล้วเก็บคะแนนจากการทดสอบเพื่อนำไปวิเคราะห์ต่อไป

2. ดำเนินการสอน

ผู้วิจัยเป็นผู้สอนนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้เนื้อหาเดียวกันระยะเวลาในการสอนเท่ากัน คือ ใช้เวลากลุ่มละ 5 คาบ ๆ ละ 50 นาที ใช้วิธีสอนแตกต่างกัน ดังนี้

2.1 กลุ่มทดลอง สอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลอง ซึ่งประกอบด้วย การแสดงบทบาทและการศึกษากรณีตัวอย่าง อันเป็นวิธีการเสนอสถานการณ์จำลองที่เป็นปัญหาเพื่อให้นักเรียนได้ฝึกกิจกรรมปฏิบัติการด้านการแก้ปัญหา

2.2 กลุ่มควบคุม สอนโดยวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองซึ่งประกอบด้วยแผนการสอน บันทึกการสอน อุปกรณ์การสอน โดยใช้เนื้อหาเดียวกันกับที่สอนกลุ่มทดลอง วิธีสอนใช้วิธีอธิบาย บรรยาย อภิปราย สรุปบทเรียนให้ทำ และค้นคว้าทำรายงาน

3. การทดสอบหลังการเรียน (Posttest)

หลังการสอนเสร็จสิ้นแล้วให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอีกครั้ง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับที่ใช้สอบก่อนเรียน

4. ให้นักศึกษากลุ่มทดลองทำแบบสอบถามทัศนคติต่อการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. ตรวจสอบผลจากข้อทดสอบและแบบสอบถาม นำคะแนนมาวิเคราะห์โดยใช้วิธีการทางสถิติ เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่นักศึกษาทำแบบทดสอบและแบบสอบถามแล้ว นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสอบก่อนและสอบหลัง การทดลองของนักศึกษาทั้งสองกลุ่ม ค่าสถิติที่หาได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแปรปรวน

2. เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สูตร ที - เทส (t - test) และ เทส - รีเทส (test - retest) เพื่อตรวจสอบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่

3. วิเคราะห์ทัศนคติของกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองโดยนำคะแนนจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความถี่และค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 145 - 150)

หาค่าเฉลี่ย สูตร $\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$

$\bar{X}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของจำนวนคะแนนทั้งหมด
N	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

หาความแปรปรวน สูตร $S^2 = \frac{n\sum X^2 - (\sum X)^2}{n(n-1)}$

S^2	หมายถึง	ความแปรปรวน
n	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของคะแนนดิบ

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์เครื่องมือ

หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 139)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{X}_h - \bar{X}_L}{\sqrt{\frac{S_h^2}{n_h} + \frac{S_L^2}{n_L}}}$$

t	หมายถึง	ค่าที่ใช้พิจารณาการแจกแจงแบบที
$\bar{X}_h$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มสูง
$\bar{X}_L$	หมายถึง	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มต่ำ
S_h^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนในกลุ่มสูง
S_L^2	หมายถึง	คะแนนความแปรปรวนในกลุ่มต่ำ
n	หมายถึง	จำนวนคนในแต่ละกลุ่ม

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ KR 20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน - 20

(Kuder Richardson - 20.) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 130)

$$\text{สูตร } r_{tt} = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{S_r^2} \right\}$$

r_{tt}	หมายถึง	สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น
n	หมายถึง	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p	หมายถึง	สัดส่วนของคนทำถูกในข้อหนึ่ง ๆ = $\frac{\text{จำนวนของคนตอบถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q	หมายถึง	สัดส่วนของคนทำผิดในข้อหนึ่ง ๆ หรือ 1 - p
S_r^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของแบบทดสอบทั้งฉบับ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบแบบสมมติฐาน

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง ใช้สูตร t - test ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2531 : 162 - 165)

$$\text{สูตร } t = \frac{\bar{x}_1 - \bar{x}_2}{\sqrt{\left\{ \frac{(n_1 - 1)s_1^2 + (n_2 - 1)s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \right\} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n \sum D^2 - (\sum D)^2}{n - 1}}}$$

t	หมายถึง	ค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความแตกต่างของคะแนน pretest และ posttest
$\sum D$	หมายถึง	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
n	หมายถึง	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

บทที่ 4

ผลวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์สำหรับใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักศึกษาในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
S^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนน
D	แทน	ผลต่างของคะแนน
X_D	แทน	คะแนนเฉลี่ยของความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ก่อนเรียนและกลุ่มหลังเรียน
S_D^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มก่อนเรียนและกลุ่มหลังเรียน
t	แทน	ค่าที่ใช้พิจารณา t - ditstribution
*	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองสอนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสอนของนักศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองก่อนการเรียนและหลังการเรียน
4. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มควบคุมก่อนการเรียนและหลังการเรียน
5. ทักษะคติของนักศึกษาต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ระหว่างนักศึกษากลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองสอนของนักศึกษา
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	16.20	4.85	0.58
กลุ่มควบคุม	30	15.87	4.95	

จากตาราง 2 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลองสอนด้วยสถานการณ์จำลองและกลุ่มควบคุมที่สอนด้วยคู่มือการสอนสังคมศึกษาแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาระหว่างนักศึกษา
กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมหลังการทดลองสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสอน ของนักศึกษา
กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่มตัวอย่าง	N	$\bar{X}$	S^2	t
กลุ่มทดลอง	30	22.77	6.25	6.53 ^{***}
กลุ่มควบคุม	30	18.63	5.75	

จากตาราง 3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

3. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษากลุ่มทดลองระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองสอน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง

กลุ่มทดลอง	N	$\bar{X}$	$\bar{X}_D$	S^2	t
ก่อนการทดลอง	30	16.20	6.57	9.00	11.98***
หลังการทดลอง	30	22.57			

จากตาราง 4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษา ก่อนการทดลอง และหลังการทดลองของนักศึกษากลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมระหว่างก่อนการเรียนและหลังการเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมก่อนการเรียนและหลังการเรียน

กลุ่มควบคุม	N	$\bar{X}$	$\bar{X}_D$	S^2	t
ก่อนการทดลอง	30	15.87	2.77	3.42	8.19 ^{***}
หลังการทดลอง	30	18.63			

จากตาราง 5 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักศึกษาในกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ทัศนคติของนักศึกษาต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

จากการทดลองสอนนักศึกษาผู้ใหญ่โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองแล้ว ผู้วิจัยได้ให้นักศึกษาตอบแบบสอบถามความคิดเห็นต่อชุดการสอนวิชาสังคมศึกษาอย่างไร แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อต้องการทราบทัศนคติของนักศึกษาต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง โดยใช้เกณฑ์ในการวัดทัศนคติ ดังต่อไปนี้

คะแนน	0.01 - 1.00	หมายถึง	มีทัศนคติเชิงนิเสธ
คะแนน	1.01 - 2.00	หมายถึง	มีทัศนคติเป็นกลาง
คะแนน	2.01 - 3.00	หมายถึง	มีทัศนคติเป็นนิมาน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทัศนคติของนักศึกษา
กลุ่มทดลองที่มีต่อการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ทัศนคติของนักศึกษา
1. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดมนุษยสัมพันธ์ ที่ดีต่อกันในห้องเรียน	2.67	0.48	นิมาน
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและ สามารถแสดงออกได้	2.50	0.51	นิมาน
3. ทำให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบ ต่อตนเอง	2.50	0.51	นิมาน
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ ต่อส่วนรวม	2.50	0.57	นิมาน
5. ทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนาน ในการเรียน	2.57	0.50	นิมาน
6. ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมอย่างเต็มที่	2.23	0.57	นิมาน
7. ทำให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็น ของผู้อื่น	2.53	0.57	นิมาน

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ทัศนคติของนักศึกษา
8. ทำให้ผู้เรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	2.23	0.57	นิมาน
9. ทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีความคิดริเริ่ม มีอิสระในการคิด	2.13	0.63	นิมาน
10. ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง	2.13	0.63	นิมาน
11. ทำให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้	2.33	0.66	นิมาน
12. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่เรียนได้อย่างรวดเร็วขึ้น	2.10	0.55	นิมาน
13. ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและกระตือรือร้นอยากเรียน	2.23	0.63	นิมาน
14. ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น	2.33	0.61	นิมาน
15. ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้แม่นยำขึ้น	2.10	0.55	นิมาน

ตาราง 6 (ต่อ)

ข้อความ	$\bar{X}$	S.D.	ทัศนคติของนักศึกษา
16. ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง	2.27	0.74	นิมาน
17. ทำให้ผู้เรียนสามารถลำดับความคิดเรื่องราวอย่างเป็นระบบ	2.27	0.64	นิมาน
18. ทำให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล	2.43	0.50	นิมาน
19. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม	2.67	0.55	นิมาน
20. เป็นพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้	2.37	0.77	นิมาน
รวม	2.36	0.59	นิมาน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาชุดการสอนเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองกับการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา ตามลำดับดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อผลิตชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2530
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ประเภทชั้นเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองและการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา
3. เพื่อศึกษาทัศนคติของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่มีต่อคู่มือการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุดการสอนแบบสถานการณ์จำลองของวิชาสังคมศึกษา
2. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ทราบผลเปรียบเทียบการสอนวิชาสังคมศึกษา โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองและการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางให้ครูเลือกใช้วิธีสอนได้ตามความต้องการ

3. การศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อมูลนำมาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอน โดยใช้สถานการณ์จำลอง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

นักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนโดยวิธีสอนต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้จากประชากรที่เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ ประเภทวิธีเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2540 จำนวน 60 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มทดลอง เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ห้องเรียนที่ 1 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน

1.2 กลุ่มควบคุม เป็นนักศึกษาผู้ใหญ่ห้องเรียนที่ 2 จำนวน 30 คน แบ่งเป็นเพศชาย 15 คน และเพศหญิง 15 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 4 ประเภท คือ

1. ชุดการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง
2. ชุดการเรียนการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา
3. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา
4. แบบวัดทัศนคติหลังการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง เรื่อง การปกครอง

ในระบอบประชาธิปไตย

วิธีการเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บและรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยได้ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1. ทดสอบการเรียนรู้ (Pretest) กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ก่อนที่จะทำการทดลองจริง

2. ทดลองสอนตามแผนการสอนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้เวลาเรียน 5 คาบ ๆ เรียนละ 50 นาที คือ วันละ 2 คาบ จำนวน 1 วัน และวันละ 1 1/2 คาบ จำนวน 2 วัน

2.1 กลุ่มทดลองสอนโดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลอง

2.2 กลุ่มควบคุมสอนด้วยชุดการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา

3. เมื่อสิ้นสุดการทดลองแล้ว ได้ทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

4. นำผลการทดลองมาตรวจและให้คะแนนแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

5. หลังจากสิ้นสุดการทดลองได้ให้กลุ่มทดลองได้ตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการสอนสังคมศึกษา แล้วนำผลมาตรวจสอบให้คะแนนหาค่าเฉลี่ยเป็นรายชื่อ เพื่อต้องการทราบความคืบหน้าของนักศึกษาว่ามีทัศนคติอย่างไรต่อการใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความแปรปรวน ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย

2. หาค่าสถิติในการตรวจสอบสมมติฐาน ได้แก่

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง ใช้สูตร t-test แบบ test-retest

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้ คือ

1. นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดสถานการณ์จำลองและที่เรียนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษาก่อนการทดลองสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
2. นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดสถานการณ์จำลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. นักศึกษาที่เรียนด้วยชุดสถานการณ์จำลอง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
4. นักศึกษาที่เรียนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
5. ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อการสอนด้วยชุดสถานการณ์จำลอง พบว่า นักศึกษากลุ่มทดลองมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อการเรียนการสอนของชุดการสอนสถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา

อภิปรายผล

การทดลองครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยใช้ชุดการสอนสถานการณ์จำลองและการสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ก่อนการทดลองสอนด้วยชุดการสอนสถานการณ์จำลองและสอนตามคู่มือสังคมศึกษา ผลการทดลองพบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะก่อนการทดลองการสอนนักศึกษาทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ต่างก็มีพื้นฐานความรู้อยู่ในระดับเดียวกัน ทำให้ผลการทดสอบออกมาโดยแตกต่างกัน นอกจากนี้ อาจเกี่ยวข้องกับความพร้อมของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่จะมีวุฒิภาวะ อายุ ประสบการณ์เดิม และสิ่งแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน อีกทั้งบทเรียนที่นำมาทดสอบเป็นบทเรียน

ที่มีความสัมพันธ์กับเหตุการณ์จริงในสังคม โดยนักศึกษาอาจศึกษาจากสิ่งที่เป็นรูปธรรมที่ใกล้ตัวและพบกันบ่อยในชีวิตประจำวัน

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังการทดลองสอนด้วยชุดการสอนสถานการณ์จำลองและสอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา ผลการทดลองพบว่าผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษากลุ่มทดลองสอนด้วยชุดการสอนสถานการณ์จำลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะชุดการสอนสถานการณ์จำลองเป็นชุดที่รวบรวมเนื้อหาและสื่อการสอนไว้เป็นระบอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้ให้นักศึกษาได้เรียนในแต่ละคาบเหมาะสมและเวลาในระดับชั้นของผู้เรียน การจัดแบ่งหน่วยการสอนจะแบ่งเป็นหัวข้อย่อยตามประสบการณ์ของนักศึกษา และการกำหนดความคิดรวบยอดหรือหลักการที่ชัดเจน เพื่อให้ นักศึกษามีความคิดรวบยอดที่ชัดเจน เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้วิธีการสอนโดยสถานการณ์จำลอง ยังเป็นวิธีการสอนแบบใหม่ซึ่งผู้เรียนยังไม่เคยเรียนแบบนี้มาก่อน ทำให้ผู้เรียนมีความสนใจและได้รับความรู้มากขึ้นซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพจน์ แสงเงิน (2529 : บทคัดย่อ) ที่ได้วิจัยการสร้างและประเมินประสิทธิภาพการสอนและเปรียบเทียบกับผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนของนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนชุดการสอนกับการสอนปกติในกลุ่มเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิต เรื่อง ประชากรศึกษา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนจากชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ คีตฤทธิ์ บุญบา (2526 : 60 - 62) ที่ศึกษาผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เหตุผลมาอธิบายในการประกอบการตัดสินใจและนักศึกษายังจะได้เรียนรู้จากการกระทำ นักศึกษาเกิดทักษะกระบวนการกลุ่ม ได้ความรู้จากการวิพากษ์วิจารณ์ ขอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ทำให้เกิดความคิดรวบยอดที่ถูกต้องและเข้าใจจดจำเนื้อหาเรื่องราวที่ถูกต้องชัดเจนขึ้น

3. ทักษะคตินักศึกษาที่มีต่อการสอนด้วยชุดสถานการณ์จำลอง พบว่านักศึกษากลุ่มทดลองมีความคิดเห็นในเชิงบวกต่อกิจกรรม การเรียนการสอนของชุดการสอนสถานการณ์จำลองวิชาสังคมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า โดยส่วนรวมนักศึกษาเห็นด้วยในเชิงนิมิตกับการ

สอนโดยใช้สถานการณ์จำลองอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 2.36 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาเห็นด้วยในเชิงนิมิตอย่างยิ่งกับการทำให้นักเรียนเกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในห้องเรียนอยู่ในเกณฑ์ 2.67 กรณีนักศึกษาเห็นด้วยอย่างยิ่งที่ผู้เรียนเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนในห้องเรียน อาจเป็นเพราะการเรียนด้วยชุดสถานการณ์จำลองเป็นการระดมความคิดให้นักศึกษาร่วมกันแสดงความคิดเห็น มีการปรึกษาหารือกัน ซึ่งทำให้นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน นักศึกษาจึงมีความใกล้ชิดกันและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน นอกนั้น นักศึกษาเห็นด้วยกับการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นเพราะนักศึกษาได้ร่วมกันคิดร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่ง เป็นกิจกรรมที่นักศึกษาต้องปฏิบัติงานร่วมกับเพื่อน จึงต้องมีการแบ่งหน้าที่กันรับผิดชอบ ทำให้นักศึกษารับบทบาทของตนเอง จึงมีความเข้าใจการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม จะเห็นได้ว่านักศึกษาเห็นด้วยอย่างมากกับการสอนสถานการณ์จำลองทุกข้อ โดยเห็นว่าทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเรียนอยู่ในเกณฑ์ 2.57 ทำให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นอยู่ในเกณฑ์ 2.53 ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและสามารถแสดงออกได้ และทำให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเองอยู่ในเกณฑ์ 2.50 การที่นักศึกษามีความสนุกสนาน ในการเรียนเพราะนักศึกษาได้ร่วมกันทำกิจกรรมซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน ทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน นักศึกษาที่มีหลักการและเหตุผลดีก็จะเป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ อีกทั้งการเข้ากลุ่มนักศึกษาก็จะมีความมั่นใจมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพราะเป็นการแสดงออกระหว่างเพื่อน ๆ ด้วยกัน จึงช่วยให้เกิดความมั่นใจมากขึ้น อีกทั้งการทำงานเป็นกลุ่มจะช่วยให้นักศึกษามีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย หากนักศึกษาคิดไม่มีความรับผิดชอบ เพื่อนร่วมกลุ่มก็จะไม่ให้ความสำคัญและอาจไม่สนใจที่จะให้เข้าร่วมกิจกรรมอื่นที่อาจเกิดขึ้นอีกในภายหลัง ดังนั้นจึงทำให้ทุกคนต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ส่วนนักศึกษาที่เห็นด้วยในระดับท้ายสุดของกลุ่ม คือทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้แม่นยำขึ้น และทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่เรียนได้รวดเร็วขึ้นอยู่ในเกณฑ์ 2.10 ซึ่งอยู่ในระดับสูงและเป็นไปในเชิงบวก ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า นักศึกษาส่วนใหญ่โดยส่วนรวมมีทัศนคติที่ดีต่อการสอนด้วยชุดสถานการณ์จำลอง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าในครั้งนี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษารั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 จากผลการศึกษาพบว่านักศึกษาที่เรียนด้วยชุดการสอนสถานการณ์จำลอง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เรียนตามคู่มือการสอนสังคมศึกษา ดังนั้นจึงควรผลิตชุดการสอนด้วยสถานการณ์จำลองสำหรับบทเรียนอื่นๆ ของวิชาสังคมศึกษา เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ให้นักศึกษาได้มีความรู้ความเข้าใจเนื้อหาดียิ่งขึ้น

1.2 เมื่อพิจารณาแล้วพบว่านักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อชุดการสอนด้วยสถานการณ์จำลอง เพราะฉะนั้นโรงเรียนจึงควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ใช้ชุดการสอนให้มากขึ้น โดยส่งเสริมให้มีการอบรมครูผู้สอนให้มีความรู้ในการผลิตชุดการสอนให้มากขึ้นเพื่อให้แพร่หลายไปในวิชาอื่น ๆ จะได้เป็นประโยชน์ในการเรียนการสอนวิชาอื่น และจะได้มีวิธีการเรียนการสอนมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแรงจูงใจทางการเรียนด้วยชุดสถานการณ์จำลองกับการเรียนตามคู่มือในชุดวิชาต่างๆ และนำมาเปรียบเทียบหาข้อดีข้อเสีย สำหรับใช้ปรับปรุงวิธีการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่ผู้เรียน

2.2 ควรนำวิธีการใช้ชุดการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลองไปเปรียบเทียบกับการสอนแบบอื่น ๆ นอกเหนือจากการบรรยายเพื่อดูว่าผลสัมฤทธิ์จะแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

การฝึกหัดครู, กรม. เอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค.

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู, 2519..

กาญจนา คำสุวรรณ และนิตยา เสาร์มณี. จิตวิทยาเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.

กรุงเทพฯ : ศิลปบรรณาการ, 2524.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8

(พ.ศ. 2540 - 2544). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2540.

_____ . รายงานการวิจัยองค์ประกอบบางประการที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ผลทาง

การเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

สำนักนายกรัฐมนตรี, 2523.

กึกฤทธิ์ บุษบา. ผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและวิธีไม่ใช้สถานการณ์จำลอง

วิชาสังคมศึกษา หน่วยปัญหาในโลกปัจจุบัน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.

ปริญญาณิพนธ์ กศ.บ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร, 2526. อัดสำเนา.

คณะนิติปริญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษาปีที่ 1/21 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร. นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522.

จรูญ คุณมี. การสอนสังคมศึกษา. กอพนธ์ : โรงพิมพ์ประสานการพิมพ์, 2520.

จันทวิธ พันธุ์สุข. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียน

ชั้นประถมปีที่ 6 โรงเรียนบ้านปางแดง จังหวัดมุกดาหาร. ปริญญาณิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. “กระบวนการสันนิเวทยาการและระบบสื่อการสอน,” ในเอกสาร

การสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อทางการศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-5. หน้า

120 - 121. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2523.

เชิดศักดิ์ โหมวสินธุ์. การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : วรวิสาหกิจ, 2518.

ดวงเดือน เทศวานิช. หลักการสอนทั่วไป. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูพระนคร, ม.ป.ป.

เทือก กุสุมา ณ อยุธยา. การสอนประชาธิปไตยที่โรงเรียนอย่างไร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2517.

ทิสนา แคมมณี “ ทฤษฎีกลุ่มสัมพันธ์ในการสอน ” ในกลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ บุรพาณิชการพิมพ์, 2522.

นิพนธ์ สุขปรีดี. นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา. ชลบุรี : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2519.

นาคยา ภัทรแสงไทย. ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระพัสณาการพิมพ์, 2525.

บุญเกื้อ คอราเวช. นวัตกรรมการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน, 2530.

บุญชม ศรีสะอาด นิภา ศรีไพโรจน์ และนุชนา ทองทวี การวัดผลและประเมินผลทางการศึกษา. มหาสารคาม : โรงพิมพ์ปริดาการพิมพ์, 2528.

บุญทัน อยู่ชมบุญ. หลักการสอน. เชียงราย : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยครูเชียงราย, 2533.

ปราชญา กล้าผจญ. พฤติกรรมการสอนวิชาสังคมศึกษา 2. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2530.

พรพิมล จันทร์พลับ. การเปรียบเทียบวิธีการสอนโดยวิธีใช้ชุดการสอนจุดบทและสอนโดยการบรรยายวิชาจิตวิทยาทั่วไปแก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2537.

- พรรณี ช. เจนจิต. จิตวิทยาการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์
การพิมพ์, 2528.
- พวงพยอม ชิตทอง. ผลของการใช้สถานการณ์จำลองที่มีต่อการประหยัดของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเชียงใหม่มหิธรวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2536. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. (ฉบับปรับปรุงใหม่)
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2531.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพฯ : ฟิงเกอร์ปรีนแอนคัมมิดี, 2536.
- พุทธชาติ เพชรสกลิต. การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการอภิปรายกลุ่ม
ที่มีต่อพฤติกรรมการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนวัดธรรมมงคล กรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535. ถ่ายเอกสาร.
- เพชรรัตน์ จงนิมิตตราพร. เอกสารประกอบการสอนวิชาการสอนสังคมศึกษา
ระดับประถมศึกษา. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
2534.
- ภรณ์ หารรรพพัฒนากุล. เทคโนโลยีและนวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรวัต
การพิมพ์, 2529.
- มณีรัตน์ แสนศักดิ์. การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพวิชาสังคมศึกษา ส.101
ประเทศของเรา เรื่อง “โครงสร้างของสังคมไทยและวัฒนธรรมในการดำรงชีพ”
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช
2521. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
มหาสารคาม, 2530. อัดสำเนา.
- รวีวรรณ อัครักษ์พันธุ์. การวัดทัศนคติเบื้องต้น. ชลบุรี : ภาควิชาหลักสูตรและ
การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2533.
- รุ่งทิวา จักรกร. วิธีสอนทั่วไป. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2527.

วาสนา ชาวหา. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสยามการพิมพ์, 2522

วาริ ถิระจิตร. การพัฒนาการสอนสังคมศึกษาระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.

วาริ คำชื่น. “พระบรมราโชวาทพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช

พระราชทานแก่ครูใหญ่ นักเรียน ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน,” มิตรครู.

15(8) : 3; ธันวาคม 2520.

วิชัย วงษ์ใหญ่. พัฒนาหลักสูตรและการสอน-มิติใหม่. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ธนเศรษฐ

การพิมพ์, 2525.

ศรีนครินทร์วิโรฒ, มหาวิทยาลัย. นวัตกรรมทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะนิสิต

ปริญญาโทเทคโนโลยีทางการศึกษา ปีที่ 1/2521 มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ

ประสานมิตร, 2522.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530.

สมบุญ เส็นวงศ์ ณ อุรุยา. การเปรียบเทียบผลการเรียนกลุ่มการสร้างเสริม

ประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนหน่วย “การทำมา

หากิน” ด้วยการสอนแบบใช้และไม่ใช้สถานการณ์จำลอง. ปริญญานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2525.

อัคราณา.

สมพงษ์ จิตระดับ. การสอนจริยศึกษาในระดับประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ :

โอเดียนสโตร์, 2530.

สมศักดิ์ สันธุระเวชญ์. การประเมินผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา.

กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2522.

สุนทร จันทรรตรี. การประถมศึกษากับประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและ

การสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

สุนิสา เป้งย่อง. แนวโน้มหลักสูตรและการสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ใน 10 ปีข้างหน้า. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

2527. อัคราณา

- สุพจน์ แสงเงิน. การสร้างและประเมินประสิทธิภาพการสอนและเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผล
การเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนชุดการสอนกับการสอนปกติ
ในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตเรื่อง ประชากรศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.
- สุภา กิจจาทร. เอกสารการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการสอนแบบจุลภาค. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ตำรวจ, 2519.
- สุทิน บุญช่วงศ์. หลักการสอนตรงตามหลักสูตรสภาการศึกษา พุทธศักราช 2530.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครู
สวนดุสิต, 2530.
- เสาวนีย์ เลวลย์. การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน.
กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536.
- หทัย ต้นหยง. การสอนสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2525.
- อภิชาติ เรืองฤทธิ์. การสร้างชุดการสอนวิชาสังคมศึกษา ส.503 เรื่อง ภูมิศาสตร์
ประเทศไทย หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524.
วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2529. อัดสำเนา
- อ้อยแดง หอมสุวรรณ. การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริม
ประสบการณ์ชีวิตและทัศนคติต่อวิถีชีวิตประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถม
ปีที่ 2. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2538. อัดสำเนา.
- ไอศุรีย์ ทรพรพสุ. การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพวิชาสังคมศึกษา ส.401
เฉพาะเนื้อหาทางสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชินโรสวิทยาลัย
ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524. ปรินญาณิพนธ์
กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2530.
อัดสำเนา

- Anderson, R.M. "Self Instruction as a Method of Preparing Elementary Schools Social Studies Teacher Trainees Apply an Inductive Teaching Model, **Dissertation Abstracts International**. 42 : 4795 : May, 1982.
- Anderson, Roberta T. "CHARGE....A Simulation Game Designed To Teach Group Member Role to Prospective Teacher..FOUND TO BE EFFECTIVE," **Research in Education (ERUC)** 12 : 181 , July, 1977.
- Atting, John C. "The Use of Games As A Teaching Technique," **Social Studies**. 58 : 25-29, January, 1967.
- Allport, Gardon W. "Attitude" in C. Murchison ed., **Handbook of Social Psychology**. Clark University Press, Mass., 1940.
- Brown, James W. **A.V.Instruction Technology, Media and Methods**. New York : Mcgraw-Hill, 1973.
- Cruickshank, D. "Nature of Simulation and Games : a Preliminary Inquiry," **Education Technology**. July, 1972.
- Cruze. Wendel W. **Educational Psychology**. New York : The Renal Press Company, 1974.
- Fishbein, Martin. **Readings in Attitude Theory and Measurement**. John Wiley a Sons Inc., 1967.
- Garvey, Dale M. **A Preliminary Evalution of Simulation**. Cleveland : A paper presented at 46th Annal Meeting of the National Council for the Social Studies, 1966.
- Geller, Danial M. "Involvement in Role-Playing Simulation : A Demonstration With Studies on Obedience," **Journal of Personality and Social Psychology**. 36 : 219-235; November, 1978.
- Houston, Robert W. and others. **Developing Instructional Medules a Modular System for Writing Modules**. Texas : College of Education, University of Houston, 1972.
- John, ken. **Simulations in Language Teaching**. Cambridge University Press, 1982.
- Kendler, Howard H. **Basic Psychology**. 3rd ed. W.A. Benjamin Inc., 1974.

- Kelman, H.C. "Compliance, Identification and Internalization : Three Processes of Attitude Change," **Journal of conflict Resolution** 2. 1958.
- Lex, James Joseph. "Attitude Change of Leminary Students Associated with a Course in Group Dynamic," **Dissertation Abstracts International**. 9: 6093-A; May , 1975.
- McColeman, James Wesley. "Relationship between the Use of Learning Activity Package, Group Activities and the Preference of Student Toward the Social Studies Course," **Dissertation Abstracts International**. 36 : 109 - A; July, 1975.
- McDonald, Fedric J. **Educational Psychology**. San Francisco : Wedsworth Publishing, 1959.
- Meeks, Elija Bruce. "Learning Package Versus Conventional Method of Instruction," **Dissertation Abstracts International**. 32 (8) : 4295 - A; February, 1972.
- Michaelis, John U. **The Social Studies for children: A Guide to Basic Instruction**. 8 th ed. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, 1985.
- Moreland, Edwin Charles, "Geography Education in the Junior High School of Kansas," **Dissertation Abstracts**. Vol 26, 12-7118-7119, June, 1966.
- Schultz, Landall L. **Simulation in Social and Administrative Science**. Prentice - Hall, Inc., New Jersey, 1972.
- Tansey, P.J. and Derick Unwin. **Simulation and Gaming in Education**. London : Methuen Education, Ltd; 1969.
- Taylor. "A Comparison of Simulation Games With Three Selected Teaching Methods," **Dissertation Abstract**. p. 788 - 789. 1978.
- Twelker, Pual A. "Designing Simulation System," **Educational Technology**. October, 1969.
- Zaher, Fawzi Ahmed. "Individual Versus-Small Group Learning of Self-Instructional Modules," **Dissertation Abstracts International**. 38 : 4526-A ; February, 1978.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ตาราง 7 ค่าอำนาจจำแนกแบบวัดผลสัมฤทธิ์ วิชาสังคมศึกษา

ข้อที่	อำนาจจำแนก (t)
1	2.77**
2	3.36**
3	2.00*
4	3.84**
5	7.78**
6	2.09*
7	1.73
8	3.84**
9	2.56*
10	4.80***
11	2.64*
12	2.07*
13	2.43*
14	2.63*
15	3.13**
16	2.38*
17	2.83**
18	3.18**
19	2.92**
20	2.92**
21	4.70***
22	4.00**

ตาราง 7 (ต่อ)

ข้อที่	อำนาจจำแนก (t)
23	3.13**
24	2.04*
25	2.32*
26	3.18**
27	2.83**
28	2.59**
29	3.76**
30	4.81***

* $P < .05$, ** $P < .01$, *** $P < .0001$

กลุ่มคะแนนสูง 13 คน กลุ่มคะแนนต่ำ 13 คน

ตาราง 8 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย ระหว่างการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของกลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลอง			
เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	15	24	9
2	17	23	6
3	14	22	8
4	18	28	10
5	11	16	5
6	16	24	8
7	19	24	5
8	17	21	4
9	18	27	9
10	16	20	4
11	17	21	4
12	16	24	8
13	15	24	9
14	14	23	9
15	15	20	5
16	15	24	9
17	17	22	5
18	18	21	3

ตาราง 8 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง			
เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
19	17	20	3
20	15	26	11
21	17	21	4
22	15	25	10
23	14	26	12
24	12	24	12
25	14	22	8
26	20	21	1
27	16	20	4
28	18	22	4
29	20	25	5
30	20	23	3

ตาราง 9 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตย ระหว่างการทดสอบก่อนการเรียนกับหลังการเรียนของกลุ่มควบคุม

กลุ่มควบคุม			
เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
1	15	17	2
2	15	16	1
3	17	20	3
4	15	19	4
5	21	24	3
6	16	21	5
7	17	20	3
8	14	15	1
9	17	20	3
10	15	17	2
11	16	20	4
12	15	17	2
13	15	18	3
14	14	14	-
15	13	17	4
16	18	22	4
17	14	16	2
18	17	21	4

ตาราง 9 (ต่อ)

กลุ่มทดลอง			
เลขที่	ก่อนเรียน	หลังเรียน	D
19	15	18	3
20	13	22	9
21	15	17	2
22	17	21	4
23	16	18	2
24	13	18	5
25	15	16	1
26	18	18	-
27	17	19	2
28	20	20	-
29	21	22	1
30	12	16	4

ภาคผนวก ข

ชุดการเรียนรู้การสอน

แผนการเรียนรู้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 1/2 คาบ

ความคิดรวบยอด

การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค อยู่ในระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นในฐานะพลเมืองดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. บอกลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยได้

เนื้อหา

ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย

- ความหมายของประชาธิปไตย
- ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบ
2. ครูและนักศึกษาอภิปรายร่วมกันถึงการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะว่าอาจมีปัญหาเกิดขึ้น จึงทำให้ในแต่ละสังคมต้องมีวิธีการและหลักการในการอยู่ร่วมกันในสังคม

3. ครูและนักเรียนร่วมกันเลือกผู้ที่จะแสดงบทบาทสมมติ ครูมอบแผ่นคำสั่งเกี่ยวกับบทบาทให้แก่ผู้แสดงแต่ละคน เมื่อนักศึกษารับบทบาทที่ตนจะแสดงไปแล้ว ต้องศึกษาบทบาทนั้นโดยละเอียดพร้อมฝึกซ้อมบทบาทของตนก่อนแสดง

4. แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ สมาชิกภายในกลุ่มที่ไม่ได้รับมอบหมายให้แสดงบทบาทสมมติทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้แสดงบทบาท โดยแบ่งกลุ่มก่อนแสดง
ขั้นตอนกิจกรรม

1. เสนอสถานการณ์จำลองที่เป็นปัญหา โดยเล่าเหตุการณ์จากสถานการณ์อย่างย่อ ๆ ให้นักศึกษาฟัง

2. ผู้แสดงบทบาทแต่ละคนแนะนำตนเองว่าสวมบทบาทของใคร แล้วเริ่มแสดงบทบาทสมมติ ครูมอบซองให้กับนักศึกษา อุปกรณ์ซึ่งประกอบด้วยแผ่นแนะนำการสังเกตบทบาทและแผ่นสถานการณ์

3. นักศึกษาแต่ละกลุ่มสังเกตบทบาทและพฤติกรรมของผู้แสดง
ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

1. นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายปัญหาจากการสังเกตบทบาทการแสดงของเพื่อนแล้วสรุปเป็นผลการตัดสินใจของกลุ่ม และส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

2. ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายปัญหาจากสถานการณ์จำลองอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุป แล้วโยงสถานการณ์เข้าสู่เนื้อหา

3. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย ลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย

ขั้นสรุป

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมายของประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย และลักษณะที่แสดงถึงความเป็นระบอบประชาธิปไตยโดยใช้แผนภูมิประกอบ

2. นักศึกษาจดข้อสรุปลงในสมุดบันทึก

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติและความร่วมมือในการทำงานของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นสถานการณ์จำลอง แผ่นกำหนดบทบาทของบุคคล แผ่นคำสั่งสำหรับผู้แสดงบทบาท แผ่นแนะนำสำหรับผู้สังเกตบทบาท และแบบบันทึกพฤติกรรมผู้แสดงบทบาท และสรุปผลการอภิปรายของกรณีตัวอย่าง
2. แผนภูมิความหมายของประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย และลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาจากการตอบคำถาม การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานกลุ่ม และการรายงานหน้าชั้น
 2. ตรวจผลงานจากการเขียนรายงาน
- แผ่นคำสั่งสำหรับผู้แสดงบทบาท
1. ศึกษาบทบาทที่ได้รับอย่างละเอียด
 2. จงแสดงบทบาทของท่านให้สมจริงสมจัง
 3. พยายามเน้นพฤติกรรมตามที่ระบุไว้ในบทบาท
 4. แสดงบทบาทที่กำหนดไว้เท่านั้น
- แผ่นแนะนำสำหรับผู้สังเกตบทบาท
1. ผู้แสดงบทบาทมีพฤติกรรมที่เป็นกลางหรือไม่
 2. ผู้แสดงบทบาทมีอิทธิพลต่อกลุ่มหรือไม่ อย่างไร
 3. ผู้แสดงบทบาทสนใจฟังความคิดเห็นของคนอื่นหรือไม่
 4. ผู้แสดงบทบาทแสดงความคิดเห็นเข้าข้างตนเองหรือไม่
 5. ข้อสรุปเป็นแบบใด

แผนสถานการณ์จำลอง

บุคคลในสถานการณ์ ได้แก่

1. นาวิ หัวหน้าห้องชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คนที่หนึ่ง
2. ลัดดา หัวหน้าห้องชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย คนที่สอง
3. วิทยา นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อนสนิทของนาวิ
4. ดุสิต นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. ชาลี นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. จริยา นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
7. บังอร นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถานการณ์

ที่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในวันเปิดเรียนปีการศึกษาใหม่ ครูประจำชั้นได้ให้นักศึกษาเลือกหัวหน้าห้องกันเอง นาวิได้บอกกับเพื่อนว่าตนเองตัวใหญ่ รวยและอายุมากที่สุดในห้อง ดังนั้นต้องได้เป็นหัวหน้าห้อง โดยมีวิทยาซึ่งเป็นเพื่อนสนิทของนาวิคอยพุดคุยกับนักศึกษาคนอื่น ๆ ไม่ให้ขัดใจนาวิ นักศึกษาคนอื่น ๆ ไม่อยากทะเลาะเบาะแว้งกับนาวิและวิทยาซึ่งมีนิสัยเกรงใจไม่ออกความเห็น นาวิจึงได้เป็นหัวหน้าห้องโดยที่นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เต็มใจ นาวิเป็นหัวหน้าห้องที่ชอบทำอะไรตามใจตนเองโดยไม่ฟังความเห็นของนักศึกษาส่วนใหญ่ ในการเรียนงานปฏิบัติอาหารครูให้นักศึกษาเลือกจะทำอาหารชนิดใด โดยทั้งห้องต้องทำอาหารชนิดเดียวกัน เมื่อตกลงกันได้แล้วก็ให้หัวหน้าห้องไปบอกครู นาวิอยากทำวันกระทิงจึงไปบอกครูว่าขอเลือกทำวันกระทิง โดยไม่ถามความเห็นของเพื่อนในห้อง ในการตรวจเวรทำความสะอาดห้องเรียน เมื่อพบว่าบังอรไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียน นาวิก้เข้าไปต่อว่าและนำเรื่องไปบอกครู แต่เมื่อพบว่าวิทยาไม่ช่วยเพื่อนทำความสะอาดห้องเรียนนาวิก้กลับเฉยเสีย ลัดดาและนักศึกษาส่วนใหญ่ไปปรึกษาครูประจำชั้นและขอเลือกตั้งหัวหน้าคนใหม่ ซึ่งครูก็อนุญาต ลัดดากับนาวิสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าห้อง ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าลัดดาได้รับเลือกตั้งเป็นหัวหน้าห้องคนใหม่ลัดดาได้ประชุมนักศึกษาในห้องเพื่อขอความเห็นในเรื่องการทำอาหารในการเรียน งาน

ปฏิบัติอาหาร นาวีเสนอให้ทำวันกระทิ จรียาเสนอให้ทำขนมทองเอก ซึ่งนักศึกษาส่วนใหญ่มีความเห็นทำขนมทองเอก ลัดดาจึงไปบอกครูว่าจะขอทำขนมทองเอก นักศึกษาทั้งห้องจึงขอทำขนมทองเอก

อภิปราย

1. ในความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาจากสถานการณ์เรื่องนี้ การกระทำใดที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย

แบบบันทึกพฤติกรรมผู้แสดงบทบาท

จงเขียนข้อคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท

1. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของนาวี _____

2. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของลัดดา _____

3. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของวิทยา _____

4. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของดุสิต _____

5. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของชาติ _____

6. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของจรียา _____

7. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของบังอร _____

8. สรุปผลการประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาของกลุ่มผู้แสดงบทบาท คือ _____

9. อภิปรายความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาจากสถานการณ์เรื่องนี้ การกระทำที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย
-

แผนการเรียนรู้การสอนตามคู่มือครู
เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 1/2 คาบ

ความคิดรวบยอด

การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค อยู่ในระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นในฐานะพลเมืองดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. บอกลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยได้

เนื้อหา

ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย

1. บอกความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตยได้
2. บอกลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยได้

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

จันทนาเข้าสู่บทเรียน

ครูและนักศึกษาอภิปรายร่วมกันถึงการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะว่าอาจมีปัญหาเกิดขึ้น จึงทำให้ในแต่ละสังคมต้องมามีวิธีการและหลักการในการอยู่ร่วมกันในสังคม

ขั้นตอน

1. ครูและนักศึกษาร่วมกันสนทนาถึงการปกครองของประเทศต่าง ๆ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย และประเทศที่มีการปกครองด้วยระบอบอื่น ๆ
2. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของประชาธิปไตย และการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ จากนั้นนักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารเกี่ยวกับลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย และยกตัวอย่างการกระทำหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย กลุ่มละ 2 ตัวอย่าง แล้วส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น
4. ครูให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมและให้นักศึกษาร่วมกันสรุปถึงลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปถึงความหมายของประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย และลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย โดยใช้แผนภูมิประกอบ
2. นักศึกษาจดข้อสรุปลงในสมุดบันทึก
3. สรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานกลุ่มของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

สื่อการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย
2. แผนภูมิความหมายของประชาธิปไตย การปกครองระบอบประชาธิปไตย และลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตย

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาจากการตอบคำถาม การอภิปราย การทำงาน
กลุ่ม การรายงานหน้าชั้น
2. ตรวจผลงานจากการเขียนรายงาน

แผนการเรียนรู้การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง สิทธิหน้าที่ เสรีภาพ เสมอภาค

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 1/2 คาบ

ความคิดรวบยอด

การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค อยู่ในระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นในฐานะพลเมืองดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายของสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
2. ยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการรู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
3. อธิบายถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
4. อภิปรายและสรุปวิธีการแก้ปัญหาอันเกิดจากการไม่รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
5. ปฏิบัติตนให้เป็นคนที่รู้จักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้

เนื้อหา

ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย

- สิทธิ
- หน้าที่
- เสรีภาพ
- ความเสมอภาค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักเรียนทราบ
2. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมและในโรงเรียนอย่างสงบสุขนั้น ทุกคนจะต้องรู้จักปฏิบัติตนตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคที่ตนเองมีอยู่ ถือว่าเป็นคุณลักษณะของคนที่มีความเป็นประชาธิปไตย
3. ครูและนักศึกษาร่วมกันเลือกผู้ที่จะแสดงบทบาทสมมติ ครูมอบแผ่นคำสั่งเกี่ยวกับบทบาทให้แก่ผู้แสดงแต่ละคน เมื่อนักศึกษารับบทบาทที่ตนจะแสดงไปแล้ว ต้องศึกษาบทบาทนั้นโดยละเอียดพร้อมฝึกซ้อมบทบาทของตนก่อนแสดง
4. แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ สมาชิกภายในกลุ่มที่ไม่ได้รับมอบหมายให้แสดงบทบาทสมมติทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้แสดงบทบาท โดยแบ่งกลุ่มก่อนแสดง

ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นปัญหา โดยเล่าเหตุการณ์จากกรณีตัวอย่างให้นักศึกษาฟัง
2. ผู้แสดงบทบาทแต่ละคนแนะนำตนเองว่าสวมบทบาทของใคร แล้วเริ่มแสดงบทบาทสมมติ
3. นักศึกษาแต่ละกลุ่มสังเกตบทบาทและพฤติกรรมของผู้แสดง

ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

1. นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายปัญหาจากการสังเกตบทบาทการแสดงของเพื่อน แล้วสรุปเป็นผลการตัดสินใจของกลุ่ม และส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น
2. ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายปัญหาจากสถานการณ์จำลองอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุป แล้วโยงสถานการณ์เข้าสู่เนื้อหา
3. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค และความสำคัญของการปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค

4. นักศึกษาช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการปฏิบัติตามหลักสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค จากนั้นครูยกตัวอย่างเหตุการณ์ปัจจุบันที่เป็นปัญหาอันเกิดจากการไม่รู้จักสิทธิหน้าที่ และการใช้เสรีภาพ ความเสมอภาคเกินขอบเขต แล้วนักศึกษาช่วยกันสรุปว่าเป็นปัญหาเรื่องใด มีสาเหตุจากอะไร และเสนอแนวทางแก้ปัญหา

ขั้นสรุป

1. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปถึงความหมายและความสำคัญของสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค โดยใช้แผนภูมิประกอบ
2. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายสรุปหลักการเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค ที่นักศึกษาควรปฏิบัติเมื่ออยู่ในโรงเรียนและในชีวิตประจำวัน
3. นักศึกษาจดข้อสรุปลงในสมุดบันทึก
4. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติและความร่วมมือในการทำงานของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

แผนสถานการณ์จำลอง

บุคคลในสถานการณ์

1. บัวแก้ว	ครู
2. สมพร	หัวหน้าห้องชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. ชาติ	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
4. เดือน	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
5. อรทัย	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
6. สาคร	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
7. กุหลาบ	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

สถานการณ์

ที่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในตอนเช้าก่อนเข้าเรียน ชาลีไม่ได้ทำการบ้านมาจึงไปค้นกระเป๋าของกุหลาบ แล้วหยิบเอาสมุดการบ้านของกุหลาบออกมาลอกโดยไม่ได้ขออนุญาตกุหลาบก่อน เมื่อถึงเวลาเข้าเรียนครูบัวแก้วได้เข้ามาในห้องเรียนแล้วบอกนักศึกษาว่า วันนี้จะมีเพื่อนใหม่ย้ายมาจากต่างจังหวัด ชื่อสาคร แล้วให้สาครแนะนำตนเอง สาครแต่งกายด้วยเสื้อผ้าเก่าและขาดแต่สะอาด บอกว่าตนเองย้ายตามพ่อแม่มาอยู่ที่นี่ โดยพ่อแม่มีอาชีพรับซื้อขวดและเศษกระดาษาไปขาย จากนั้นครูบัวแก้วให้สาครไปหาที่นั่ง สาครเห็นโต๊ะข้างอรัยว่างจึงเข้าไปนั่ง แต่อรัยแสดงท่าทีรังเกียจและบ่นให้สาครได้ยินว่าเหม็นสาบ ถ้านั่งตรงนี้จะเรียนไม่รู้เรื่องแน่ กุหลาบเห็นเหตุการณ์ทั้งหมดจึงลุกไปชวนสาครมานั่งที่โต๊ะข้าง ๆ คนที่ยังว่างอยู่อีกที่หนึ่งในระหว่างที่ครูบัวแก้วกำลังอธิบายบทเรียน เดือนก็เอาหนังสือการ์ตูนขึ้นมาอ่าน เมื่อครูบัวแก้วอธิบายจบแล้วก็เปิดโอกาสให้นักศึกษาซักถาม สาครยกมือและถามครูบัวแก้วในเรื่องที่ตนเองยังไม่เข้าใจ ส่วนอรัยได้แต่นั่งบ่นกับเพื่อนที่อยู่ข้าง ๆ ว่าครูสอนไม่ดี ทำให้ไม่เข้าใจแต่ไม่กล้ายกมือถามครูเพราะเกรงว่าเพื่อนจะดูถูกว่าเป็นคนโง่

ในตอนพักกลางวันหลังจากรับประทานอาหารกลางวันเสร็จแล้ว สมพรหัวหน้าห้องชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้เรียกประชุมนักศึกษาในห้องเรื่องจัดกิจกรรมร่วมงานวันเด็กของโรงเรียน หลังจากนั้นเดือนได้อธิบายว่า การที่นักศึกษานำเครื่องเขียนและของใช้ที่มีราคาแพงมาใช้ที่โรงเรียนเป็นตัวอย่างของการไม่ประหยัดแสดงถึงการชอบโอ้อวด และได้เสนอในที่ประชุมกำหนดข้อตกลงของห้อง ห้ามนักศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายนำเครื่องเขียนและของใช้ที่มีราคาแพงมาใช้ที่โรงเรียนใครไม่ปฏิบัติตามต้องถูกลงโทษ

อภิปราย

1. ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่ เพราะอะไรที่ห้ามนักศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายนำเครื่องเขียนและของใช้ราคาแพงมาใช้ที่โรงเรียน

แบบบันทึกพฤติกรรมผู้แสดงบทบาท

จงเขียนข้อคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท

1. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของครูบัวแก้ว _____

2. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของสมพร _____

3. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของชาติ _____

4. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของเดือน _____

5. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของอรรถ _____

6. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของสาคร _____

7. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของกุหลาบ _____

8. อภิปรายความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาจากสถานการณ์เรื่องนี้ การกระทำ
ที่แสดงถึงการรู้จักและไม่รู้จักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เสมอภาค

แผนการเรียนรู้การสอนตามคู่มือครู
เรื่อง สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เสมอภาค
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 1 1/2 คาบ

ความคิดรวบยอด

การปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ประชาชนทุกคนต้องปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค อยู่ในระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ และยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นในฐานะพลเมืองดี

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. บอกความหมายของสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
2. ยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการรู้จักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
3. อธิบายถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
4. อภิปรายและสรุปวิธีการแก้ปัญหาอันเกิดจากการไม่รู้จักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้
5. ปฏิบัติตนให้เป็นคนที่รู้จักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคได้

เนื้อหา

ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย

- สิทธิ
- หน้าที่

- เสรีภาพ
- ความเสมอภาค

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงการอยู่ร่วมกันในสังคมและในโรงเรียนอย่างสงบสุขนั้น ทุกคนจะต้องรู้จักปฏิบัติตนตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ที่ตนเองมีอยู่ การที่คนเรารู้จักปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค ถือว่าเป็นคุณลักษณะของคนที่มีความเป็นประชาธิปไตย

ขั้นสอน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค
2. ครูให้นักศึกษาศึกษาข่าวจากหนังสือพิมพ์ที่แสดงถึงการปฏิบัติตามหลักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค และให้นักศึกษาช่วยกันยกตัวอย่างการกระทำที่แสดงถึงการปฏิบัติตามหลักสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาคจากนั้นร่วมกันอภิปรายถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค
3. แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ จากนั้นนักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษาข่าวจากหนังสือพิมพ์ตามหัวข้อดังนี้
 - กลุ่มที่ 1 ศึกษาข่าวเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามสิทธิ
 - กลุ่มที่ 2 ศึกษาข่าวเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่
 - กลุ่มที่ 3 ศึกษาข่าวเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามหลักเสรีภาพ
 - กลุ่มที่ 4 ศึกษาข่าวเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามหลักความเสมอภาค
 แล้วแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายสรุปว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมีสาเหตุมาจากอะไร และเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหาจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
4. เมื่อนักศึกษาร่วมกันอภิปรายเสร็จเรียบร้อยแล้ว นักศึกษาแต่ละกลุ่มส่งตัวแทนออกมารายงานหน้าชั้น
5. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายเพิ่มเติมจากที่นักศึกษารายงานมาแล้ว

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปถึงความหมายและความสำคัญของสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค
2. ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายสรุปหลักการเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค ที่นักเรียน ครู ภารโรง แม่ค้า สมควรปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในโรงเรียน
3. นักเรียนจดข้อสรุปลงในสมุดบันทึก
4. ครูสรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

สื่อการเรียนการสอน

1. ขว้างจากหนังสือพิมพ์ที่แสดงถึงการปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการไม่ปฏิบัติตามสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเสมอภาค
2. แผนภูมิความหมายและความสำคัญของสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ และความเสมอภาค

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาจากการตอบคำถาม การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการรายงานหน้าชั้น
2. ตรวจสอบผลงานจากการเขียนรายงาน

แผนการเรียนการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

เรื่อง การปกครองประเทศ

ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คาบ

ความคิดรวบยอด

รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดของประเทศ

อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ อำนาจนี้เป็นของประชาชน และตัวแทนของประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนทุกคน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายความหมายของรัฐธรรมนูญและสาระสำคัญที่กำหนดในรัฐธรรมนูญได้
2. อธิบายความหมายของอำนาจอธิปไตยได้

เนื้อหา

การปกครองประเทศ

- รัฐธรรมนูญ
- ความหมายของอำนาจอธิปไตย

กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นเตรียมการ

1. ครูแจ้งจุดประสงค์ในการเรียนให้นักศึกษาทราบ
2. ครูสนทนากับนักศึกษาว่า ในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้บ้านเมืองมีความสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง แต่กฎหมายทุกฉบับที่ประกาศใช้จะขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ได้จากนั้นให้นักศึกษา

ดูภาพประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร แล้วสนทนากับนักศึกษาว่า ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนจะเลือกผู้แทนราษฎรเข้าไปเป็นตัวแทนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ออกกฎหมาย บริหารราชการแผ่นดินร้องทุกข์ต่าง ๆ แทนประชาชน เป็นต้น

3. ครูและนักศึกษาร่วมกันเลือกผู้ที่จะแสดงบทบาทสมมติ ครอบคลุมแผนคำสั่งเกี่ยวกับบทบาทให้แก่ผู้แสดงแต่ละคน เมื่อนักศึกษารับบทบาทที่ตนจะแสดงไปแล้ว ต้องศึกษาบทบาทนั้นโดยละเอียดพร้อมฝึกซ้อมบทบาทของตนก่อนแสดง

4. แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 คน แต่ละกลุ่มเลือกประธานและเลขานุการ สมาชิกภายในกลุ่มที่ไม่ได้รับมอบหมายให้แสดงบทบาทสมมติทำหน้าที่เป็นผู้สังเกตพฤติกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมผู้แสดงบทบาท โดยแบ่งกลุ่มก่อนแสดง
ขั้นดำเนินกิจกรรม

1. ครูเสนอกรณีตัวอย่างที่เป็นปัญหา โดยเล่าเหตุการณ์จากกรณีตัวอย่างให้นักเรียนฟัง

2. ผู้แสดงบทบาทแต่ละคนแนะนำตนเองว่าสวมบทบาทของใคร แล้วเริ่มแสดงบทบาทสมมติ

3. นักศึกษาแต่ละกลุ่มสังเกตบทบาทและพฤติกรรมของผู้แสดง

ขั้นวิเคราะห์และอภิปราย

1. นักศึกษาแต่ละกลุ่มร่วมกันอภิปรายปัญหาจากการสังเกตบทบาทการแสดงของเพื่อน แล้วสรุปเป็นผลการตัดสินใจของกลุ่ม และส่งตัวแทนรายงานหน้าชั้น

2. ครูและนักศึกษาทั้งชั้นร่วมกันอภิปรายปัญหาจากสถานการณ์จำลองอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุป แล้วโยงสถานการณ์เข้าสู่เนื้อหา

3. ครูและนักศึกษาร่วมกันอภิปรายถึงความหมายของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ความหมายของอำนาจอธิปไตย และผู้ใช้อำนาจอธิปไตย

ขั้นสรุป

1. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปถึงความหมายของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ความหมายของอำนาจอธิปไตย และผู้ใช้อำนาจอธิปไตยโดยใช้แผนภูมิ

2. นักศึกษาจดข้อสรุปลงในสมุดบันทึก

3. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมติและความร่วมมือในการทำงานของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

สื่อการเรียนการสอน

1. แผ่นสถานการณ์จำลอง แผ่นกำหนดบทบาทของบุคคล แผ่นคำสั่งสำหรับผู้แสดงบทบาท แผ่นแนะนำสำหรับผู้สังเกตบทบาท และแบบบันทึกพฤติกรรมผู้แสดงบทบาท และสรุปผลการอภิปรายของกรณีตัวอย่าง
2. แผนภูมิความหมายของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญที่กำหนดรัฐธรรมนูญความหมายของอำนาจอธิปไตย และผู้ใช้อำนาจอธิปไตย
3. รูปภาพประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎร

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาจากการตอบคำถาม การอภิปราย การแสดงบทบาทสมมติ การทำงานกลุ่ม และการรายงานหน้าชั้น
2. ตรวจสอบผลงานจากการเขียนรายงาน

แผ่นสถานการณ์จำลอง

บุคคลในสถานการณ์

1. แดง	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ดำ	นักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย
3. พ่อของแดง	
4. แม่ของแดง	
5. ครูทับทิม	
6. สมศักดิ์	เพื่อนของพ่อแดง

7. สมชาย ลูกน้องของศิริศักดิ์ ผู้ลงสมัครเข้ารับเลือกตั้งหมายเลข 1
8. ปรียา ผู้ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้งหมายเลข 2

สถานการณ์

แดงกับดำเป็นนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ขณะที่เดินทางไปโรงเรียนในตอนเช้าระหว่างทางเห็นโปสเตอร์หาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงสนทนากันว่าเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไปทำไม แล้วตั้งใจว่าเมื่อถึงโรงเรียนจะถามครูในเรื่องนี้

ที่โรงเรียนแดงกับดำถามครูทับทิม เรื่องการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรว่าใครกำหนดให้มีการเลือกตั้ง แล้วเลือกตั้งไปเพื่ออะไร ครูทับทิมบอกกับนักศึกษาว่า ในสังคมที่มีคนอยู่รวมกันมาก ๆ วิธีที่จะช่วยให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย คือการมีกฎเกณฑ์หรือระเบียบข้อบังคับ ที่จะเป็นแกนกลางสำหรับให้ทุกคนปฏิบัติตามซึ่งเราเรียกว่ากฎหมาย สำหรับกฎหมายสูงสุดซึ่งใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศเราเรียกว่า รัฐธรรมนูญ กฎหมายทุกฉบับที่ประกาศใช้จะขัดต่อรัฐธรรมนูญไม่ได้ รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ว่า อำนาจอธิปไตยเป็นอำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ อำนาจนี้เป็นของประชาชน และให้ประชาชนเลือกตัวแทนซึ่งก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนทุกคนและในเดือนหน้านี้ก็จะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ สำหรับจังหวัดของเรามีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้ 1 คน แต่มีผู้ลงสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง 2 คน คือ หมายเลข 1 ศิริศักดิ์ และหมายเลข 2 ปรียา

ในตอนเย็นที่บ้านของแดง สมศักดิ์ซึ่งเป็นเพื่อนกับพ่อของแดงได้พาชายแปลกหน้ามาหาแล้วแนะนำว่าชื่อ สมชาย เป็นลูกน้องของศิริศักดิ์ สมชายบอกพ่อกับแม่ของแดง ศิริศักดิ์เป็นนักธุรกิจอยู่ที่กรุงเทพฯ มีชื่อเสียงและรู้จักกันดีทั่วประเทศไม่ค่อยมีเวลาว่างจึงไม่ได้มาหาเสียงด้วยตนเองแต่ฝากเงินมาให้ 500 บาท และสิ่งของเครื่องใช้อีกจำนวนหนึ่ง สมศักดิ์ได้คะยั้นคะยอให้พ่อกับแม่ของแดงรับไว้ ถ้าไม่รับก็จะไม่ยอมกลับ พ่อกับแม่ของแดงจึงยอมรับไว้ เมื่อศิริศักดิ์กับสมชายกลับไปได้สักครู่หนึ่ง ปรียาก็มาหาพ่อกับแม่ของแดงที่บ้าน พ่อกับแม่ของแดงรู้จักปรียาก่อนหน้านั้นแล้วเพราะปรียาเป็นคนในท้องถิ่นนี้ มีพ่อแม่เป็นชาวนา จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ชอบคลุกคลีและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ กับชาวบ้าน

อยู่เป็นประจำ ปรียาสนทนากับพ่อและแม่ของแดงเรื่องการขายข้าวไม่ได้ราคา แล้วรับปากว่าจะหาทางช่วยเหลือ แล้วปรียาก็ลากลับไป

อภิปราย

1. ในความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษาคิดว่าจะเลือกใครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพราะเหตุใด
2. ในความคิดเห็นของกลุ่มนักศึกษา รัฐธรรมนูญคืออะไร และอำนาจอธิปไตยคืออะไร

แบบบันทึกพฤติกรรมผู้แสดงบทบาท

จงเขียนข้อคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้แสดงบทบาท

1. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของแดง _____

2. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของดำ _____

3. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทพ่อของแดง _____

4. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทแม่ของแดง _____

5. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของครูทับทิม _____

6. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของสมศักดิ์ _____

7. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของสมชาย _____

8. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของศิริศักดิ์ _____

9. สรุปข้อคิดเห็นผู้แสดงบทบาทของปรียา _____

10. ให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าจะเลือกใครเป็นสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร

11. ให้แสดงความคิดเห็นตามกลุ่มนักศึกษาว่า รัฐธรรมนูญ คือ
อำนาจอธิปไตย

แผนการเรียนรู้การสอนตามคู่มือครู
เรื่อง การปกครองประเทศ
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 คาบ

ความคิดรวบยอด

รัฐธรรมนูญ คือ กฎหมายสูงสุดของประเทศ
อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจอสูงสุดในการปกครองประเทศ อำนาจนี้เป็นของ
ประชาชน และตัวแทนของประชาชนเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนทุกคน

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. อธิบายความหมายของรัฐธรรมนูญและสาระสำคัญที่กำหนดในรัฐธรรมนูญได้
2. อธิบายความหมายของอำนาจอธิปไตยได้

เนื้อหา

การปกครองประเทศ

- รัฐธรรมนูญ
- ความหมายของอำนาจอธิปไตย

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน

1. ครูสนทนากับนักศึกษาว่า ในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยเพื่อให้บ้านเมืองมีความสุขและเป็นระเบียบเรียบร้อย ทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎหมายของบ้านเมือง แต่กฎหมายทุกฉบับที่ประกาศใช้จะขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญไม่ได้

2. ครูให้นักศึกษาดูภาพประชาชนไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรแล้ว สนทนากับนักศึกษาว่า ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยประชาชนจะเลือกผู้แทนราษฎร เข้าไปเป็นตัวแทนในเรื่องต่าง ๆ เช่น ออกกฎหมาย บริหารราชการแผ่นดิน ร้องทุกข์ต่าง ๆ แทนประชาชน เป็นต้น

ขั้นสอน

1. ครูเล่าให้นักศึกษาฟังถึงความเป็นมาของรัฐธรรมนูญ
2. แบ่งนักศึกษาออกเป็น 4 กลุ่ม ๆ ละประมาณ 6 คน แต่ละกลุ่มเลือก ประธานและเลขานุการ จากนั้นนักศึกษาแต่ละกลุ่มศึกษาเอกสารเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญและความหมายของอำนาจอธิปไตย แล้วร่วมกันอภิปรายสรุปในหัวข้อต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 เรื่องลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย

กลุ่มที่ 2 เรื่องหน้าที่และคุณสมบัติที่ดีของผู้นำและผู้ตาม

กลุ่มที่ 3 เรื่องการปกครองของชุมชนและรัฐในระดับท้องถิ่น

กลุ่มที่ 4 เรื่องการปกครองประเทศ

ขั้นสรุปบทเรียน

1. ครูและนักศึกษาร่วมกันสรุปถึงความหมายของรัฐธรรมนูญ สาระสำคัญที่กำหนดในรัฐธรรมนูญ ความหมายของอำนาจอธิปไตย และผู้ใช้อำนาจอธิปไตยโดยใช้แผนภูมิประกอบ
2. นักศึกษาจัดข้อสรุปลงในสมุดบันทึก
3. ครูสรุปข้อสังเกตเกี่ยวกับความร่วมมือในการทำงานของนักศึกษาแต่ละกลุ่ม พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข

การประเมินผล

1. สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาจากการตอบคำถาม การอภิปราย การทำงานกลุ่ม และการรายงานหน้าชั้น
2. ตรวจสอบผลงานจากการเขียนรายงาน

ภาคผนวก ค

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

แบบทดสอบวัดทัศนคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา

แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง ลักษณะทั่วไปของประชาธิปไตย และการปกครองประเทศในระบอบประชาธิปไตย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

คำชี้แจง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1. แบบทดสอบฉบับนี้มีจำนวน 30 ข้อ ให้เวลาทำ 30 นาที
2. คำถามทั้งหมดเป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ มีตัวเลือก 4 ตัวเลือก คือ ก ข ค และ ง ให้พิจารณาคำตอบใดถูกต้องที่สุดให้เลือกคำตอบนั้น โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ ดังตัวอย่าง :

0. ประเทศไทยใช้การปกครองแบบใด

ก. เผด็จการ

ข. คอมมิวนิสต์

ค. สังคมนิยม

ง. ประชาธิปไตย

ข้อที่ถูกต้อง คือ ข้อ ง. ให้กากบาทในข้อ ง. ในกระดาษคำตอบ ดังนี้

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0				X

3. แต่ละข้อต้องขีดเพียงคำตอบเดียว ถ้าขีดคำตอบมากกว่าหนึ่งคำตอบจะให้ศูนย์ (0) ทันที ถ้าต้องการเปลี่ยนคำตอบใหม่ให้ขีดขวาง (=) ทับลงบนคำตอบเดิมแล้วจึงขีดให้ ดังตัวอย่าง

ข้อ	ก	ข	ค	ง
0		X		~~X~~

4. อย่าขีดเขียนหรือทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในแบบทดสอบฉบับนี้เป็นอันขาด

1. “ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน” คำกล่าวนี้สอดคล้องกับพฤติกรรมในข้อใด
 - ก. ชาวนาปิดถนนเพื่อประท้วงราคาข้าวตกต่ำ
 - ข. ชาวนาชุมนุมเรียกร้องให้ย้ายผู้ว่าราชการจังหวัด
 - ค. ชาวนาไปออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
 - ง. ชาวนาถูกเกณฑ์ไปฟังผู้สมัครรับเลือกตั้งเปิดอภิปรายเพื่อหาเสียง
2. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยหมายถึงข้อใด
 - ก. การปกครองโดยรัฐบาลชุดเดียวกันตลอดไป
 - ข. การปกครองที่เป็นอำนาจของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง
 - ค. การปกครองโดยประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครอง
 - ง. การปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีเสรีภาพอย่างเต็มที่
3. ข้อใดแสดงว่ามีประชาธิปไตยในชั้นเรียน
 - ก. นักศึกษาในห้องเรียนเลือกหัวหน้าชั้นกันเอง
 - ข. ครูใหญ่เลือกหัวหน้าชั้นที่ดีให้นักศึกษา
 - ค. นักศึกษาที่มีอายุมากที่สุดจะได้เป็นหัวหน้าชั้น
 - ง. ครูประจำชั้นแต่งตั้งให้นักศึกษาที่เรียนเก่งที่สุดเป็นหัวหน้าชั้น
4. คำกล่าวใดมีลักษณะเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด
 - ก. ทำอย่างฉันぢ
 - ข. ห้ามทุกคนทำ
 - ค. อย่าทำอย่างนี้
 - ง. ใครจะทำบ้าง
5. นักศึกษาควรเลือกบุคคลลักษณะใดเป็นประธานนักศึกษา
 - ก. ร่ำรวย เรียนเก่ง
 - ข. เสียสละ แต่งกายสุภาพ
 - ค. บุคลิกภาพดี ตามใจคนสม่ำเสมอ
 - ง. ใจกว้าง มีความสามารถในการแก้ปัญหา

6. นักศึกษาควรมีหน้าที่อย่างไรในการเลือกตั้งที่มีขึ้นในท้องถิ่นของนักศึกษา
 - ก. ออกเสียงลงคะแนน
 - ข. จัดตั้งพรรคการเมือง
 - ค. เป็นหัวคะแนนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
 - ง. สนับสนุนเงินทุนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง
7. ข้อใดให้ความหมายของคำว่ารัฐธรรมนูญได้ดีที่สุด
 - ก. กฎหมายสูงสุดของประเทศ
 - ข. กฎหมายแม่บทของกฎหมายทั้งปวง
 - ค. กฎหมายที่เป็นหลักในการปกครองประเทศ
 - ง. กฎหมายที่กำหนดรูปแบบวิธีการปกครองประเทศ
8. อำนาจอธิปไตยประกอบด้วยอะไรบ้าง
 - ก. อำนาจอธิปไตย อำนาจตุลาการ อำนาจนิติบัญญัติ
 - ข. อำนาจอธิปไตย อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจของกมณตรี
 - ค. อำนาจอธิปไตย อำนาจคณะรัฐมนตรี อำนาจตุลาการ
 - ง. อำนาจอธิปไตย อำนาจของกมณตรี อำนาจคณะรัฐมนตรี
9. ข้อใดกล่าวได้ถูกต้อง
 - ก. อำนาจนิติบัญญัติ คือ อำนาจในการออกกฎหมาย
 - ข. อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจในการพิจารณาและพิพากษาคดี
 - ค. อำนาจตุลาการ คือ อำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน
 - ง. อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจในการคัดค้านการทำงานของรัฐบาล
10. ข้อใดเป็นแบบอย่างของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
 - ก. อำนาจนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ต้องแยกจากกันอย่างอิสระ
 - ข. อำนาจตุลาการ ควรขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร
 - ค. อำนาจนิติบัญญัติ ควรขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร
 - ง. อำนาจนิติบัญญัติและตุลาการ ควรขึ้นอยู่กับฝ่ายบริหาร

11. ข้อใดตรงกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยมากที่สุด
 - ก. ทำได้ตามใจคือไทยแท้
 - ข. ส่วนใหญ่ว่าอย่างไรก็ว่าตามกัน
 - ค. เข้าเมืองตาหลิ่ว ต้องหลิ่วตาตาม
 - ง. ทำตามส่วนใหญ่ แต่อย่าลืมส่วนน้อย
12. ความเสมอภาคในการเป็นผู้นำจะปรากฏในสังคมที่มีการปกครองแบบใด
 - ก. สังคมนิยม
 - ข. ประชาธิปไตย
 - ค. เผด็จการ
 - ง. เผด็จการอำนาจนิยม
13. อำนาจอธิปไตย หมายถึงอะไร
 - ก. อำนาจสูงสุดในการบริหาร
 - ข. อำนาจสูงสุดในการออกกฎหมาย
 - ค. อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
 - ง. อำนาจสูงสุดในการใช้สิทธิเสรีภาพ
14. การปลูกฝังประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นในสังคมไทยต้องเริ่มที่ใด
 - ก. ครอบครัว
 - ข. เพื่อนบ้าน
 - ค. โรงเรียน
 - ง. หน่วยงานต่าง ๆ
15. ตามวิถีแบบประชาธิปไตยเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะยึดหลักการใดในการแก้ปัญหา
 - ก. ยึดถือความคิดเห็นของผู้อาวุโส
 - ข. ยึดถือความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ
 - ค. ยึดถือความคิดเห็นของเสียงข้างมาก
 - ง. ยึดถือความคิดเห็นของผู้นำในสังคม
16. ค่านิยมตามข้อใดที่สนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย
 - ก. การนิยมสินค้าต่างประเทศ
 - ข. ความพอใจในเหตุผลและคุณธรรม
 - ค. ความพอใจในวัตถุ
 - ง. ความเคารพในวัยวุฒิ

17. ตำแหน่งใดที่พระมหากษัตริย์ไม่ต้องทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง
- ก. ผู้ว่าราชการจังหวัด ข. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
- ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ง. ข้าราชการทหารระดับนายพล
18. ข้อความใดที่อาจใช้เป็นตัวอย่างของคำกล่าวที่ช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- ก. คางคกขึ้นวอ ข. ใครใคร่ค้าช้างค้า
- ค. เดินตามหลังผู้ใหญ่หมาไม่กัด ง. ช้า ๆ ได้พร้าเล่มงาม
19. ข้อใดแสดงถึงการใช้สิทธิเสรีภาพโดยถูกต้องตามกฎหมาย
- ก. ชุมนุมด้วยความสงบและปราศจากอาวุธ
- ข. ชุมนุมโดยปราศจากอาวุธในบริเวณที่ทางการกำหนดให้
- ค. ชุมนุมด้วยความสงบ โดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบท้องที่ทราบก่อนมีการประชุมอย่างน้อย 24 ชั่วโมง
- ง. ชุมนุมด้วยความสงบและปราศจากอาวุธในบริเวณที่ทางการกำหนดให้ โดยแจ้งให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบท้องที่ทราบก่อนมีการชุมนุมอย่างน้อย 24 ชั่วโมง
20. การห้ามซื้อขายสินค้าบนทางเท้า การจำกัดอายุของบุคคลที่จะเข้าใช้บริการของสถานเริงรมย์ข้อใด เป็นการลดรอนสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตย
- ก. การใช้สิทธิและเสรีภาพควรเป็นของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น
- ข. การใช้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องอยู่ในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด
- ค. รัฐบาลมีอำนาจเต็มในการรักษาความสงบของสังคม
- ง. การใช้กำลังเป็นทางเดียวที่จะได้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนคืนมา
21. หลักการจัดระเบียบบริหารราชการข้อใด ที่จะทำให้ประชาชนมีโอกาสปกครองตนเองตามทางแบบประชาธิปไตยได้ดีที่สุด
- ก. หลักการรวมอำนาจปกครองไว้ที่ส่วนกลาง
- ข. หลักการรวมอำนาจปกครองไว้ที่บุคคลคนเดียว
- ค. หลักการรวมอำนาจปกครองไว้ที่พรรค ๆ เดียว
- ง. หลักการกระจายอำนาจปกครองให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น

22. “พรรคการเมืองจัดเป็นเครื่องมือสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย”

ข้อความดังกล่าวหมายความว่าอะไร

- ก. พรรคการเมืองสามารถวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลได้
- ข. พรรคการเมืองทำหน้าที่เป็นผู้แทนของประชาชนในการปกครองประเทศร่วมกับรัฐบาล
- ค. พรรคการเมืองเป็นผู้กำหนดนโยบายในการปกครองประเทศไทย
- ง. พรรคการเมืองมีความคิดเห็นเสนอแนะไปยังรัฐบาล

23. ข้อใดทำหน้าที่เสมือนผู้แทนของประชาชนโดยตรง ตามหลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตย

- ก. พรรคการเมือง
- ข. กลุ่มอาสาสมัคร
- ค. กลุ่มปัญญาชน
- ง. กลุ่มมวลชน

24. คำพังเพยข้อใดเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมากที่สุด

- ก. เดินตามหลังผู้ใหญ่มากเกินไป
- ข. พูดยุติสองไพเบี้ย นิ่งเสียตำลึงทอง
- ค. แข่งเรือแข่งพายแข่งได้ แข่งบุญแข่งวาสนาแข่งไม่ได้
- ง. เป็นผู้น้อยก้มประนมกร เหนื่อยไปก่อนค่อยสบายเมื่อปลายมือ

25. ข้อใดแสดงให้เห็นถึงความตื่นตัวและมีจิตสำนึกทางการเมืองของประชาชนมากขึ้น

- ก. การติดตามข่าวการประชุมรัฐสภาทั้งทางทีวีและวิทยุ
- ข. การที่พรรคฝ่ายค้านอ้อมชอบกับฝ่ายรัฐบาลทุกกรณี
- ค. การยึดทรัพย์สินนักการเมืองที่ทุจริตจากรัฐบาลชุดที่ผ่านมา
- ง. การไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเพิ่มขึ้นทุก ๆ ครั้ง

26. คำว่า ประชาธิปไตยแบบไทย ๆ คือข้อใด

- ก. ประชาธิปไตยที่คนไทยมีอยู่แล้ว
- ข. ประชาธิปไตยที่คนไทยเริ่มใช้สมัยสุโขทัย
- ค. ประชาธิปไตยที่ทดลองใช้แล้วเหมาะสมกับคนไทย
- ง. ประชาธิปไตยในประเทศไทยยังไม่เข้ารูปแบบสากล

27. การปกครองระบอบประชาธิปไตยส่งผลให้เกิดการแข่งขันแบบใด
- การแข่งขันการทำได้
 - การแข่งขันกันอย่างเสรี
 - การแข่งขันกันอย่างจำกัด
 - การแข่งขันกันด้วยคุณธรรม
28. ระบอบการปกครองแบบใดที่ส่งเสริมความเป็นอารยธรรมของมนุษยชาติ
- ราชาธิปไตย
 - อิตาเลียปไตย
 - ประชาธิปไตย
 - บิดาธิปไตย
29. พฤติกรรมใดส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตยในสังคม
- แต่งตั้งงานให้ลูกจ้างทำจนตนเองรำรวย
 - ค้าเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการหมู่บ้านทุกครั้ง
 - เขียวเขียนบทความเกี่ยวกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเสมอ
 - ชาวโทรศัพท์ถามถึงระเบียบการสอบเข้ามหาวิทยาลัย
30. มนุษย์ในระบอบประชาธิปไตยควรมีลักษณะนิสัยอย่างไร
- จิตใจกว้างขวาง
 - เชื่อมั่นและยึดถือแนวความคิดของตน
 - เชื่อมั่นและยึดถือแนวความคิดของผู้นำ
 - เห็นใจระหว่างกันและหาทางออกแห่งปัญหาร่วมกัน

เฉลยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา

1. ค	8. ก	15. ค	22. ข	29. ข
2. ค	9. ก	16. ข	23. ก	30. ง
3. ก	10. ก	17. ค	24. ข	
4. ง	11. ง	18. ข	25. ง	
5. ง	12. ข	19. ก	26. ง	
6. ก	13. ค	20. ข	27. ข	
7. ก	14. ก	21. ง	28. ค	

แบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษาโดยใช้สถานการณ์จำลอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามวัดทัศนคติฉบับนี้มีจำนวน 20 ข้อ ต้องการทราบเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกของนักศึกษา โดยพิจารณาว่าข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของตนอย่างไร คำตอบจะไม่มีถูกหรือผิดแต่ขอให้นักศึกษาตอบให้ตรงกับความคิดเห็นหรือความรู้สึกที่เป็นจริงให้มากที่สุด
2. แบบสอบถามฉบับนี้ไม่ต้องการทราบว่าใครคือผู้ตอบ จึงไม่ต้องลงชื่อและนามสกุลคำตอบจึงไม่มีผลกระทบต่อนักศึกษาผู้ใหญ๋
3. ขอให้นักศึกษาผู้ใหญ๋ตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ
4. การตอบแบบสอบถาม ให้นักศึกษาผู้ใหญ๋อ่านข้อความและพิจารณาโดยแบ่งระดับคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนน	ทัศนคติ
3 หมายถึง	เห็นด้วยมาก
2 หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง
1 หมายถึง	เห็นด้วยน้อย

แบบสอบถามวัดทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อการสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับ คะแนน		
		3	2	1
1	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันในห้องเรียน			
2	ช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจและสามารถแสดงออกได้			
3	ทำให้ผู้เรียนเกิดความรับผิดชอบต่อตนเอง			
4	ช่วยให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม			
5	ทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานในการเรียน			
6	ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมอย่างเต็มที่			
7	ทำให้ผู้เรียนยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น			
8	ทำให้ผู้เรียนอยากศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม			
9	ทำให้ผู้เรียนเป็นคนมีความคิดริเริ่ม มีอิสระในการคิด			
10	ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้อย่างกว้างขวาง			
11	ทำให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองได้			
12	ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อเรื่องที่เรียนได้รวดเร็วขึ้น			
13	ทำให้ผู้เรียนเข้าใจและกระตือรือร้น อยากเรียน			
14	ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น			
15	ทำให้ผู้เรียนสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้แม่นยำขึ้น			
16	ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง			
17	ทำให้ผู้เรียนสามารถลำดับความคิดเรื่องราวอย่างเป็นระบบ			
18	ทำให้ผู้เรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล			
19	ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการทำงานเป็นกลุ่ม			
20	เป็นพื้นฐานที่จะนำไปใช้ในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวันได้			

โรงเรียนผู้ใหญ่วุฒจักรวิทยา

รายชื่อนักศึกษา ระดับ 5 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ปีการศึกษา 2540

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์..... ห้องเรียนที่ 1 (334)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หมายเหตุ
1	นายทองหล่อ ศรีรัตน์	
2	นายรัชชัย สิงห์เรือง	
3	นายพีรภัทร ศรีวสีรัตน์	
4	นายพีรพล โปคาพานิชย์	
5	นายพิชัย แก้ววิชิต	
6	นายสันต์ หนองคำแก้ว	
7	นายสมปอง พงศ์นุเคราะห์	
8	นายสุพัฒน์ ตื้อแอ้	
9	นายเอนก ณรงค์เกษม	
10	นายมานพ ศักดิ์วิเศษ	
11	นายสุกิจ คัมภีรานนท์	
12	นายอนันต์ แสงท้าว	
13	นายอุดร เพ็ญผ่าน	
14	นายจักรกฤษณ์ คำอมาย	
15	นายปิยะราช ไชยเดช	
16	นางสาวเกสรรัตน์ เขียงจั่ง	
17	นางสาวกษมา แซ่หลอ	
18	นางสาวโชติกา รุ่งคำ	
19	นางสาวปิยะรัตน์ ค้างบัว	
20	นางสาวไพลิน แวสิงห์โต	

โรงเรียนผู้ใหญ่วุฒจักรวิทยา

รายชื่อนักศึกษา ระดับ 5 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ปีการศึกษา 2540

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์..... ห้องเรียนที่ 1 (334)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หมายเหตุ
21	นางสาววาลีน พุ่มหมอก	
22	นางสาวดาวัลย์ สุพรรณ	
23	นางสาวสุดาวัลย์ เอี่ยมถาวร	
24	นางสาวอังคณ มีความสัตย์	
25	นางสาวกัญฐิกา โฮมแพน	
26	นางสาวณัฐริกา บุตรวงศ์	
27	นางสาวนุชจรี แก้วนุ่น	
28	นางสาวน้ำฝน แฝงศรี	
29	นางสาวพรพิมล ศรีชัยยา	
30	นางสาวมันทนา สอนชิต	

โรงเรียนผู้ใหญ่วุฒจักรวิทยา

รายชื่อนักศึกษา ระดับ 5 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ปีการศึกษา 2540

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์..... ห้องเรียนที่ 2 (488)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หมายเหตุ
1	นายวุฒิพงษ์ พรหมสุ	
2	นายมานพ นาสมวงศ์	
3	นายสมร จรทะผา	
4	นายกิตติพงษ์ ศิริจันทร์	
5	นายคำดา นามวรรณ	
6	นายณัฐพล ไทรนนท์	
7	นายยงสิน บรรจงเลิศศิริ	
8	นายชาตรี ศิริอารักษ์	
9	นายวัฒนชัย ใจดี	
10	นายนิวัฒน์ ใจแก้ว	
11	นายนิทัศน์ เวียงแก้ววิจิตร	
12	นายวิจิต เวียงแก้ววิจิตร	
13	นายสุทิน แซ่ตั้ง	
14	นายสมศักดิ์ สุเพ็ง	
15	นายประชัน ขันแก้ว	
16	นางสาวสุจิตรา สดสุน	
17	นางสาวสุภัตรา สัตย์ซื่อ	
18	นางสาวสายโซ ศรีทองดี	
19	นางสาวพวงทอง โชติเชื้อ	
20	นางสาวพิสมัย ช่อผูก	

โรงเรียนผู้ใหญ่วุฒจักรวิทยา

รายชื่อนักศึกษา ระดับ 5 (ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย) ปีการศึกษา 2540

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์..... ห้องเรียนที่ 2 (433)

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หมายเหตุ
21	นางสาวราณี อินทุง	
22	นางสาวกนกวรรณ ศรีวรรณหลอด	
23	นางสาวกฤษดา การะเกด	
24	นางสาวไกล่รุ่ง - ดวงศรี	
25	นางสาวกาหลง สายบุญส่ง	
26	นางสาวสมจิตต์ แซ่อื้อ	
27	นางสาวสุพัญญา ทองสาย	
28	นางสาวสมร สุนทรห้าว	
29	นางสาวศานดา ยศม้าว	
30	นางสาวประภาพรณ ปิตดาละภา	

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	อมรา สมพงษ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	16/138 พัฒนสามัคคี ซ.8 เขตลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนพุทธจักรวิทยา กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2513	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกองคาราม เพชรบุรี
พ.ศ. 2515	มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนอาชีวศึกษา เพชรบุรี
พ.ศ. 2517	อนุปริญญา วิทยาลัยครูสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2520	กศ.บ. (สังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
พ.ศ. 2541	กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพมหานคร

ผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองและโดยใช้คู่มือครู
วิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

บทคัดย่อ
ของ
อมรา สมพงษ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2541

การศึกษาครั้งนี้ครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลการสอนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองในการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มนักศึกษาที่เรียนโดยวิธีใช้สถานการณ์จำลองกับกลุ่มนักศึกษาที่เรียนโดยใช้คู่มือครู

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาผู้ใหญ่วิธีเรียนแบบชั้นเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนพุทธจักรวิทยา เขตบางรัก กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน กลุ่มควบคุม 30 คน กลุ่มทดลองใช้วิธีการเรียนการสอนแบบใช้สถานการณ์จำลอง และกลุ่มควบคุมใช้วิธีการสอนโดยใช้คู่มือครู ใช้เวลาในการทดลองกลุ่มละ 5 คาบ คาบละ 50 นาที โดยทั้งสองกลุ่มใช้เนื้อหาเดียวกัน ในการดำเนินการทดลองครั้งนี้ใช้แผนการวิจัยแบบ Randomized Control Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง การปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นแบบเลือกตอบ มีค่าความเชื่อมั่น 0.88 และแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อการสอนวิชาสังคมศึกษา 0.68 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t- test

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เรียนโดยวิธีการสอนแบบชุดการสอนสถานการณ์จำลอง และการสอนตามคู่มือการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
2. นักศึกษาผู้ใหญ่มีทัศนคติต่อการสอนโดยวิธีการสอนแบบชุดการสอนสถานการณ์จำลองในเชิงนิมิต

THE EFFECTS OF SIMULATION TECHNIQUES AND
MANUAL - INSTRUCTION ON DEMOCRATION GPVERMENT OF TECHING
HIGHER - SECONDARY SOCIAL STUDIES

AN ABSTRACT
BY
AMARA SOMPONG

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University
February 1998

The purpose of this study was to study the effects of Simulation Techniques on Democratic Government of Teaching Social Studies by comparing Simulation Techniques and Manual - Instruction.

The Subjects were Adult Higher - Secondary students in Puttachak Wittaya School, Bangrak, Bangkok comprised of 60. Thirty students, were the experimental group, taught by Simulation Technique, the other 30 students were the control group, taught by manual - Instruction. Each group took 5 fifty minutes Period studying the same content. The research design was the Randomized control Group Pretest - Posttest Design. The research instruments were the achievement test concerning the social study test on Democratic Government (reliability = 0.88) and the inventory checklist on attitudes towards social studies teaching (reliability = 0.68). The t - test was used for data analysis.

The Findings were as followed :

1. There were significant different on learning achievement at .001 level between adult higher - secondary students with different teaching techniques.
2. The adult higher - secondary students had positive attitudes toward Simulation Technique.